

Detaljregulering for E18 Kragerø – Bamble: Svar på innsigelse om naturmangfold - naturtyper

Nasjonal PlanID:

Kragerø: 3814_201

Bamble: 3813_369

Prosjektoversikt

Prosjekt nr.:	10227421
Oppdragsgiver:	Nye Veier AS
Dokumentnummer:	NV40E18KB-PLA-NOT-0002

Revisjonsoversikt

Revisjon	Dato	Utarbeidet av	Kontrollert av	Godkjent av
01	12.08.2025	NOFRLO/Sweco	NOMAGL/Sweco	NOHOLL/Sweco

Endringsoversikt

Revisjon	Endringsbeskrivelse

Forsidebilde er fra dagens E18 ved Bakke vann. (Kilde: Sweco).

Kontaktinformasjon:

Karl Arne Hollingsholm, prosjektleder, Sweco

Tlf. 930 16 226, e-post karl.arne.hollingsholm@sweco.no

Innhold

1	Innledning	4
2	Innsigelse	4
3	Kunnskapsgrunnlag, arbeide med alternative løsninger mm.	5
4	Naturtyper med innsigelse og revidert løsning	6
4.1	Nygård 1 og 2.....	6
4.2	Folemyra nord og nord 1, Skurvane nord 1	7
4.3	Åsen.....	8
4.4	Langås 2 og 3	9
4.5	Østerfoss og Tisjø.....	10
4.6	Stegheia 3	11
4.7	Stegheia 6	12
4.8	Mastereidmyra V	13
4.9	Hestmyrtangen.....	14
4.10	Bjønnheia vest	15
4.11	Kuhagen 1 og 2.....	16
4.12	Auråa 2.....	17
4.13	Vestre Huldalsstranda nord 1, 2, 3 og 4.....	18
4.14	Plassen vest 1 og Plassen SV	19
4.15	Kåsene	20
4.16	Hanfangåsen S.....	21
5	Oppsummering	22
6	Vedlegg	24

1 Innledning

Hensikten med dette notatet er å svare ut innsigelsen knyttet til naturmangfold - naturtyper mottatt fra Statsforvalteren i Vestfold og Telemark (SF), datert 21.03.2025, i forbindelse med høring av forslag til detaljregulering for E18 Kragerø – Bamble.

Notatet gir en gjennomgang av naturtypelokaliteter som SF har innsigelse til på strekningen, fra sør til nord. Notatet redegjør for hva som er planlagt, for synspunkter og forslag til konkrete endringer som fremkommer av innsigelsen til planforslaget. Videre redegjøres det for et revidert forslag for å løse innsigelsen.

2 Innsigelse naturmangfold - naturtyper

Kapittelet gjengir innsigelsen og konklusjonen i innsigelsen fra SF som omhandler naturtyper:

Miljødirektøren fremmer innsigelse til planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 om naturmangfold, herunder naturtyper, naturmangfoldloven §§ 52 og 53 og forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven. Miljødirektøren vurderer at planforslaget ikke i tilstrekkelig grad belyser konsekvensene for naturtyper av nasjonal interesse som vil påvirkes av tiltaket. Planforslaget legger heller ikke til rette for avbøtende tiltak og hensynssoner for å unngå inngrep i naturtyper som ikke direkte påvirkes av veilinja. Miljødirektøren vurderer at planforslaget er i vesentlig konflikt med flere forekomster av rødlistede naturtyper i kategoriene CR-Kritisk truet, EN-Sterkt truet og VU-Sårbar.

Konklusjon

Statsforvalteren ved miljødirektøren fremmer innsigelse mot planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 - naturtyper. Innsigelsen kan løses ved at konsekvensutredningen oppdateres, slik at den inneholder en samlet og fullstendig vurdering av virkningene for naturmangfold. Kartlagte naturtyper av nasjonal interesse innenfor fleksible områder av planen, slik som midlertidige anleggsområder, LNFR-områder og massedeponier må i større grad hensyntas med arealformål naturområde og hensynssone H560, bevaring naturmiljø i plankart og bestemmelser. Arealformålet og hensynssonen må også inkludere tilstrekkelig buffersone rundt forekomstene med hensyn til ivaretagelse i både anleggs- og driftsperioden.

Avveining mellom ulike nasjonale interesser

Miljødirektøren legger til grunn at utvidelsen av E18 er en nasjonal prioritering på grunn av stor samfunnsnytte. Utbyggingen må allikevel være innenfor rammene av nasjonale interesser og mål om å ivareta naturmangfold. Vi vurderer at hensynet til samfunnsnytt og det lokale selvstyret ikke blir tilsidesatt i uakseptabel grad, da planen kan gjennomføres dersom nødvendige justeringer og avbøtende tiltak blir iverksatt. Innsigelsen hindrer dermed ikke formålet med reguleringsplanen.

I Statsforvalterens uttalelse er det vedlagt (vedlegg 1) en oversikt over naturtyper som grunnlag for innsigelse til reguleringsplanen, hvor det fremkommer hvilke endringer som er nødvendig for at innsigelsen kan løses.

3 Kunnskapsgrunnlag, arbeide med alternative løsninger mm.

Dokumentasjon om naturmangfold i utredningsområdet er omtalt i Tilleggsutredning E18 Kragerø - Bamble. Samlet sett for naturtyper vurderes kunnskapsgrunnlaget som svært godt. Naturtyper kartlagt etter DN-håndbok 13 er i stor grad innhentet fra naturbase og er framskaffet gjennom arbeidet som ble gjort i fagrapport for naturmangfold utført i tidligere planarbeid. Dokumentasjonen er supplert med befaringer av biologer fra Sweco, særlig innenfor arealer der tiltaket er noe endret siden planforslaget forelå i 2021. Det er også foretatt NiN-kartlegging av Sweco i området rundt Fikkjebakke i 2022, i forbindelse med utredning av kommuneplanens arealdel for Kragerø kommune. Større arealer sør for dagens E18 mellom Dørdal og Bakkevann er NiN-kartlagt av Biofokus på oppdrag for Bamble kommune i 2023. Det er også utført NiN-kartlegging av Sweco i området Lona-Fikkjebakke i 2024 og i øvrig del av planområdet der det ikke forelå NiN-kartlegging fra før.

I tillegg er vurderingene oppdatert i henhold til revidert håndbok V712 fra 2021 og oppdatert rødliste (Artsdatabanken 2021 – www.artsdatabanken.no). Det er også foretatt oppdaterte vurderinger knyttet til myr som kan bli påvirket av tiltaket slik at dette kunnskapsgrunnlaget er svært godt. Dette har vært en del av den helhetlige alternativvurderingen der en i enkelte tilfeller må velge mellom å gjøre inngrep i myr eller i nærliggende naturtyper som er registrert.

Gjennom arbeidet med optimalisering av veilinja og vurdering av alternativer for å unngå inngrep i naturtyper, foretas mange avveininger på tvers av fag. Arbeidet skjer i stor grad i møter med bruk av kartbasert innsynsløsning der alle fagene er representert og der hele veilinja er gjennomgått gjentagende ganger. Her er naturtypens størrelse, verdi og kvalitet viktige faktorer i de avveininger som er gjort.

Innsigelser til plasseringer av masselager gitt til reguleringsplanforslaget fra 2021 fra Statsforvalteren har også gitt føringer for arbeidet med å finne fram til gunstige, helhetlige plasseringer av masselager som er i kort avstand fra veilinja. Grunnlaget fra reguleringsplanen fra 2021 er en del av kunnskapsgrunnlaget vi har tatt med oss videre og sammen med Statsforvalternes innsigelse, medført at planen som nå foreligger har redusert behovet for å etablere masselagre. Masselagrene som nå er regulert inn er et resultat av en lang prosess.

4 Naturtyper med innsigelse og revidert løsning

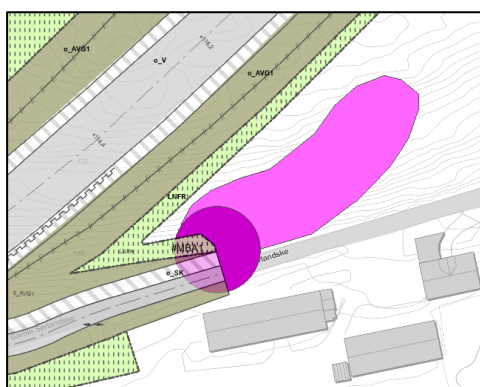
4.1 Nygård 1 og 2

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget grenser til to naturtyper med midlertidig anleggsområde og veiformål ved Nygård. I tilleggsutredningen er det vurdert at disse naturtypene ikke blir berørt.

Naturtyper som omfattes av innsigelsen:

- Nygård 1: Lågurteikeskog. Stor verdi.
- Nygård 2: Hule eiker. Svært stor verdi.

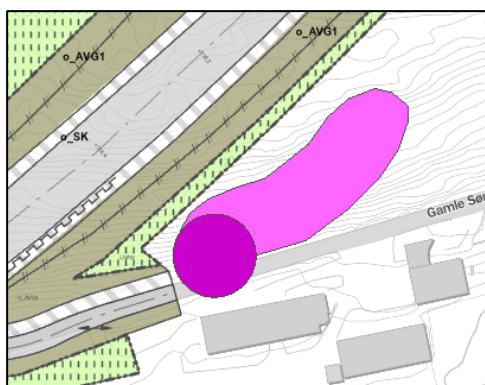
Figur 4-1: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene Nygård 1 og 2.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til to naturtyper som ligger i grensen til planområdet langs eksisterende sidevei. Forslag til løsninger er at naturtypene vises med hensynssone i planen.

Revidert løsning

Det er ikke planlagt å gjennomføre tiltak som berører naturtypene, plankartet kan derfor endres i området. Plangrensen er justert slik at naturtypene blir liggende utenfor plangrensen, det anses da ikke som nødvendig å regulere med hensynssone.

Figur 4-2: Revidert plankart.

4.2 Folemyra nord og nord 1, Skurvane nord 1

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

I planforslaget berøres naturtypene Folemyra nord, Folemyra nord 1 og Skurvane nord 1 av permanent masselager og tilliggende anleggsområde. En liten del av naturtypen Skurvane nord 1 berøres også av veiformål med tilliggende anleggsområde.

Naturtyper som berøres:

- Folemyra nord: Gammel furuskog med stående død ved. Stor verdi
- Folemyra nord 1: Gammel furuskog med liggende død ved. Stor verdi
- Skurvane nord 1: Gammel furuskog med stående død ved. Stor verdi

Figur 4-3: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene ved Folemyra og Skurvane.

Innsigelse

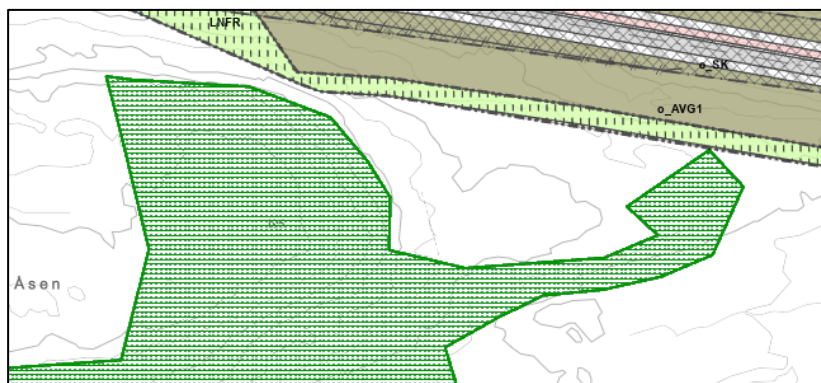
Innsigelsen er knyttet til at det må vurderes alternative plasseringer for masselager, eventuelt begrunne hvorfor bedre alternativer ikke finnes.

Revidert løsning

Gjennom arbeidet med detaljering av veilinja, er det gjort omfattende vurderinger knyttet til plassering av masselager. Områdene som nå ligger inne er vurdert som de mest optimale helhetlig sett, bl.a. basert på prinsipper om å samle inngrep og redusere massetransport. Viktige avveininger i dette konkrete området er konsekvenser for naturtyper, myr, vassdrag og næringsutvikling.

Masselager LAA3 kan justeres slik at masselageret blir liggende utenfor naturtypen Skurvane nord 1. Den vestligste delen av naturtypen kan ikke unngås da denne berøres av veilinja. Veilinjens plassering kan vanskelig endres i området på grunn av teknisk gjennomføring og andre hensyn i området.

Masselagene LAA1 og LAA2 kan benyttes til lagring av syredannende berg som ikke defineres som farlig avfall, og må derfor ha en spesiell oppbygning egnet til formålet. Dersom det ikke er så mye syredannende berg som antatt kan naturtypen unngås. Det legges inn hensynssone H560 på naturtypene som ligger innenfor plangrensen, med bestemmelser om at naturtypen skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn. I tillegg legges det inn en føring om at skogen ikke skal fjernes før det er avklart at området innenfor hensynssonen skal benyttes til masselagring.

Figur 4-6: Revidert plankart, med naturtypen ved Åsen.

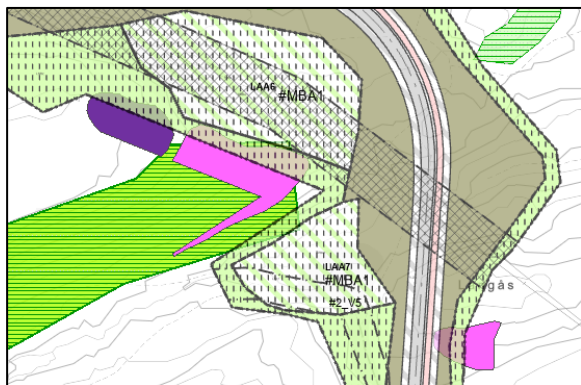
4.4 Langås 2 og 3

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Naturtypene Langås 2 og Langås 3 ligger i midlertidig anleggsområde ved masselager LAA6, på vestsiden av veien mellom Sannidal og Fikkjebakke.

Naturtyper som berøres er:

- Langås 2: Lågurteikeskog. Stor verdi.
- Langås 3: Gammel furuskog med stående død ved. Svært stor verdi.

Figur 4-7: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene ved Langås.

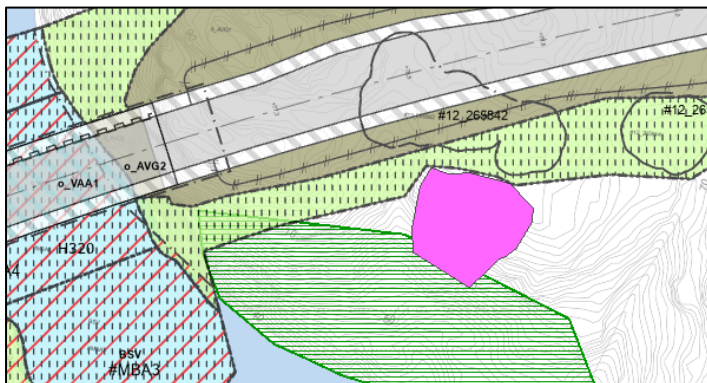
Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til naturtypene som ligger i ytterkant av midlertidig anleggsområde. Det foreslås en mindre tilpasning i plankartet som fører til at naturtypene ivaretas.

Revidert løsning

Naturtypene Langås 2 og 3 ivaretas ved at anleggsområdet tas ut og plangrensen justeres slik at naturtypene blir liggende utenfor planen.

på grunn av arealbehov i forbindelse med arbeidet med fundamentering av bru og adkomst i forbindelse med dette arbeidet.

Figur 4-10: Revidert plankart, med naturtypene Østerfoss og Tisjø.

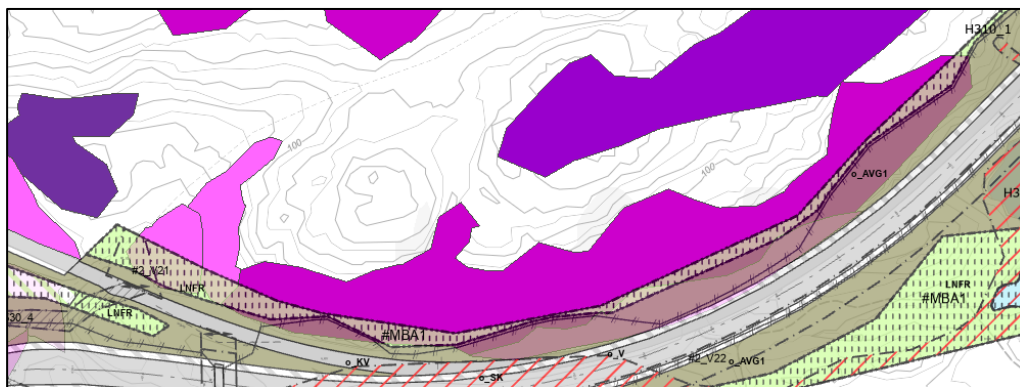
4.6 Stegheia 3

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører naturtypen Stegheia 3 med midlertidig anleggsområde og veiformål.

Naturtype som berøres og er omfattet av innsigelsen:

- Stegheia 3: Lågurteikeskog. Stor verdi

Figur 4-11: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene i området.

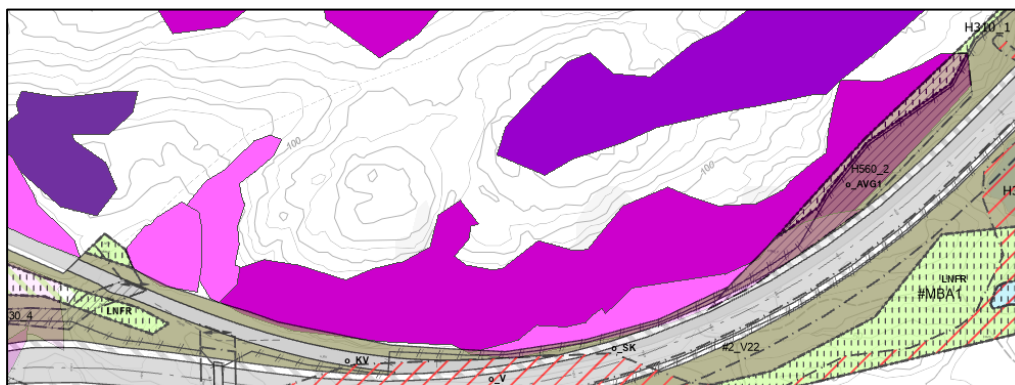
Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Mindre tilpasning av bestemmelsesområde, formålsgrenser og innarbeiding av hensynssone H560 foreslås for å ivareta naturtypen.

Revidert løsning

Tiltaket i planforslaget som var ute til offentlig ettersyn var optimalisert for å unngå å berøre større sammenhengende naturområder slik planforslaget fra 2021 gjorde. Inngrep er samlet og eksisterende veiskjæring beholdes som i dagens situasjon. Det er likevel behov for å regulere annen veggrunn og anleggsområde i området. Dette for å ha mulighet til å etablere viltgjerde, samt sikre veiskjæringen. Den østligste delen av naturtypen er det derfor ikke mulig å unngå. Ved

å justere viltgjerdet og innsnevre annen veggrunn i vestlig del av naturtypen, ivareta store deler av naturtypen ved at den blir liggende utenfor plangrensen.

Figur 4-12: Revidert plankart, med naturtypene i området.

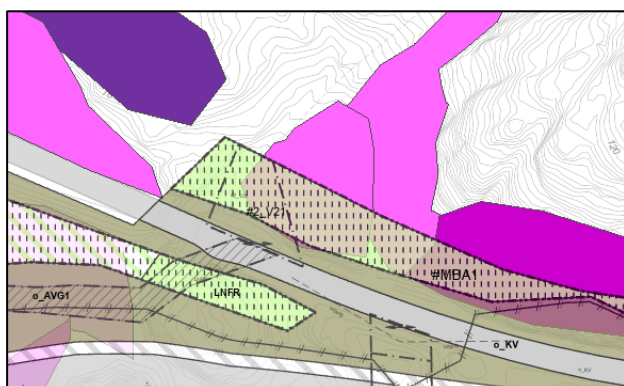
4.7 Stegheia 6

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører en stor del av naturtypen Stegheia 6 med midlertidig anleggsområde og en landbruksvei.

Naturtypen som berøres og er omfattet av innsigelsen:

- Stegheia 6: Naturbeitemark. Stor verdi.

Figur 4-13: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene i området.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til rødlistet naturtype som foreslås bedre ivaretatt ved at planforslaget oppdateres slik at naturtypen ikke berøres av anleggsområdet.

Revidert løsning

Naturtypen unngås i stor grad ved å justere anleggsområdet og flytte landbruksveien noe lenger mot vest.

Figur 4-14: Revidert plankart, med naturtypene i området.

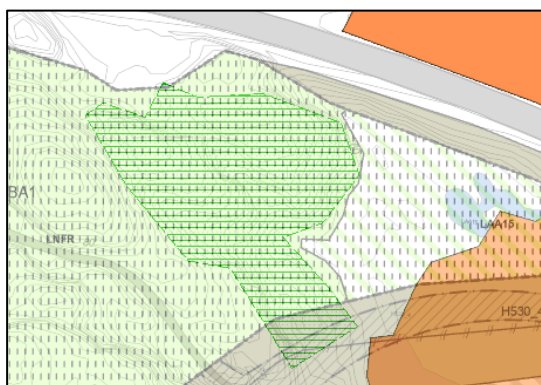
4.8 Mastereidmyra V

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget regulerer midlertidig anleggsområde på hele naturtypen, samt veiformål på en liten del av naturtypen i sør.

Naturtypen som berøres er:

- Mastereidmyra V. Rik edellauvskog kartlagt etter DN-håndbok 13 med verdi C (noe verdi).

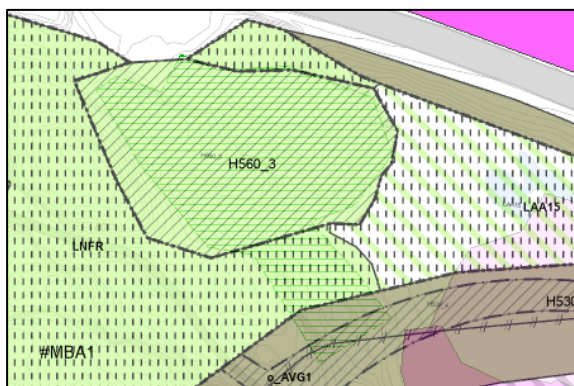
Figur 4-15: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Mastereidmyra V vist med grønn skraver.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at området ikke er nevnt i utredningene og ikke er fanget opp i NiN-kartleggingen. Det påpekes at dette er en fleksibel del av planområdet med midlertidig anleggsområde.

Revidert løsning

Hoveddelen av naturtypen tas ut fra anleggsområdet og sikres med hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen. Resten av naturtypen er det ikke mulig å unngå for å få gjennomført tiltaket.

Figur 4-16: Revidert plankart, med naturtypen Matereidmyra V vist med grønn skravur.

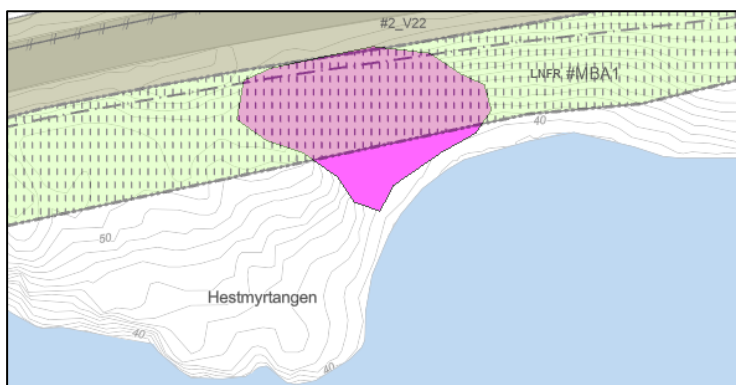
4.9 Hestmyrtangen

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget regulerer midlertidig anleggsområde på naturtypen Hestmyrtangen.

Naturtypen som berøres er:

- Hestmyrtangen. Lågurteikeskog. Stor verdi

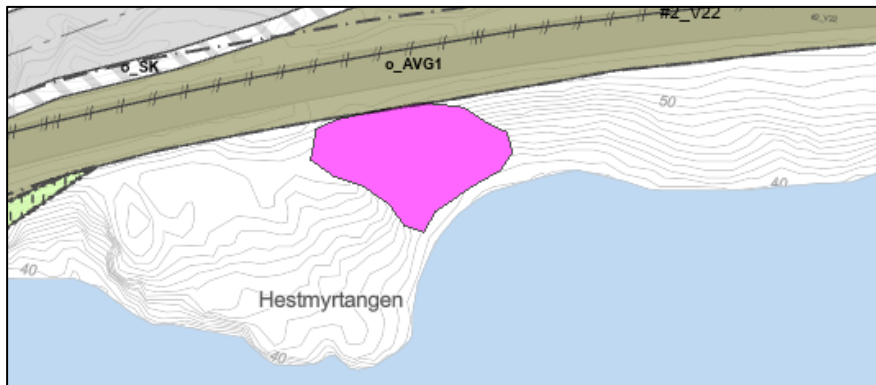
Figur 4-17: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Hestmyrtangen.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Lokaliteten foreslås bedre ivaretatt ved mindre tilpasning av midlertidig anleggsområde og innarbeidelse av hensynssone.

Revidert løsning

Anleggsområdet reduseres og tilpasses naturtypen, bestemmelsesområde for vei #2_V legges i formålsgrensen til annen veggrunn. Ved å gjøre disse endringene unngås naturtypen, da den blir liggende utenfor plangrensen.

Figur 4-18: Revidert plankart, med naturtypen Hestmyrtangen.

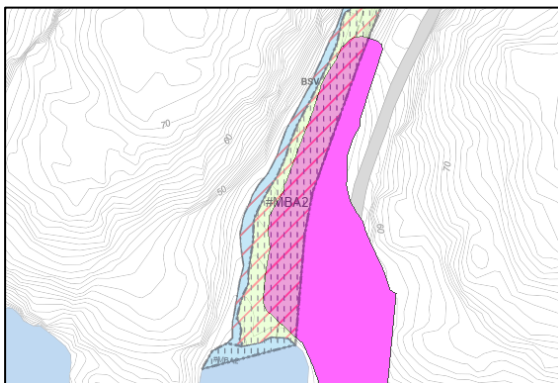
4.10 Bjønnheia vest

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Midlertidig anleggsområde berører naturtypen Bjønnheia vest.

Naturtypen som berøres er:

- Bjønnheia vest: Lågurtedellauvskog. Stor verdi.

Figur 4-19: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Bjønnheia vest.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Foreslås løst ved mindre justering av anleggsområdet og innarbeiding av hensynssone.

Revidert løsning

Området er tatt med i reguleringsplanen som midlertidig anleggsområde for å ivareta muligheten for å gjennomføre tiltak for å hindre partikkelavrenning i anleggsfasen. I anleggsområdet er det en landbruksvei som er planlagt benyttet som adkomst til Hullvann. Naturtypen sikres med hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares, men med presisering om at bruk og vedlikehold av eksisterende landbruksvei i området er tillatt, både i anleggsfasen og i permanent fase.

Figur 4-20: Revidert plankart, med naturtypen Bjønnheia vest.

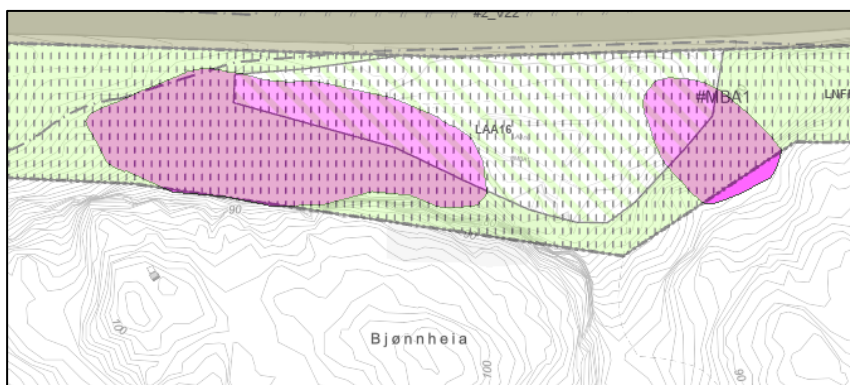
4.11 Kuhagen 1 og 2

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planlagt myrdeponi og midlertidig anleggsområde berører to arealmessige små naturtyper med lågurt-lind-hasselskog.

Naturtypene som berøres er:

- Kuhagen 1: Lågurtalm-lind-hasselskog. Stor verdi.
- Kuhagen 2: Lågurtalm-lind-hasselskog. Stor verdi

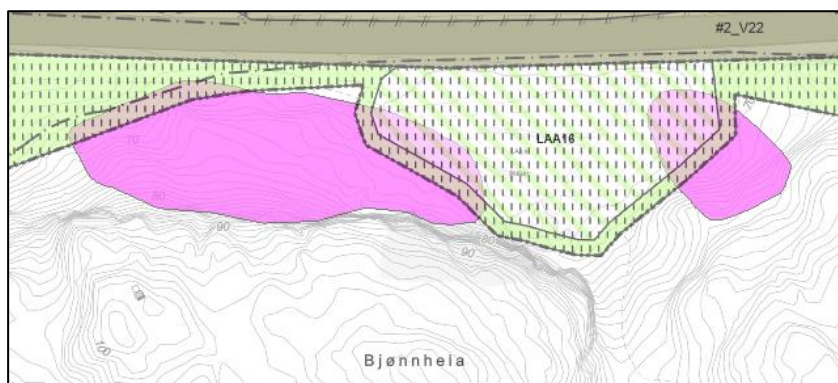
Figur 4-21: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene Kuhagen 1 og 2.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til rødlistet naturtype med relativt begrenset forekomst, som berøres av masselager og midlertidig anleggsområde som er fleksible deler av planforslaget og kan tilpasses. Alternative løsninger er ikke vist, og det kan ikke utelukkes at de finnes.

Revidert løsning

Areal regulert til LAA16 er planlagt brukt til nykonstruert myr for å ivareta myrmasser som må fjernes i forbindelse med etablering av veianlegget. Det er ikke mange områder som er egnet til nykonstruert myr, da terrenget må ha en utforming som muliggjør heving av grunnvannstanden. Ved å redusere arealet til LAA16 noe i størrelse, arrondere kantene og redusere anleggsområdet rundt ivaretas naturtypene i større grad. Plangrensen justeres slik at de delene av naturtypene som ikke berøres blir liggende utenfor plangrensen.

Figur 4-22: Revidert plankart, med naturtypene Kuhagen 1 og 2.

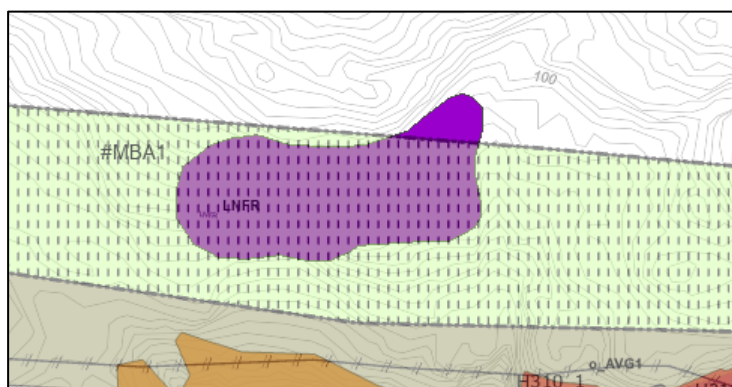
4.12 Auråa 2

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører store deler av naturtypen Auråa 2 med midlertidig anleggsområde.

Naturtypen som berøres er:

- Auråa 2: Gammel furuskog med stående død ved. Stor verdi.

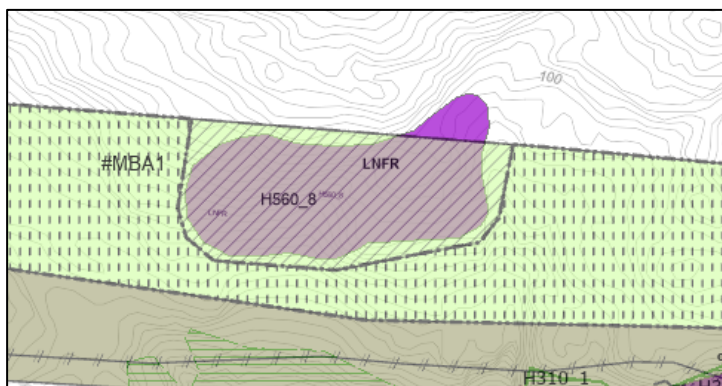
Figur 4-23: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Auråa 2.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at naturtypen ligger i ytterkant av midlertidig anleggsområde og kan ivaretas gjennom mindre justering og sikres med hensynssone H560.

Revidert løsning

Naturtypen tas ut av anleggsområdet og sikres med hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.

Figur 4-24: Revidert plankart, med naturtypen Auråa 2.

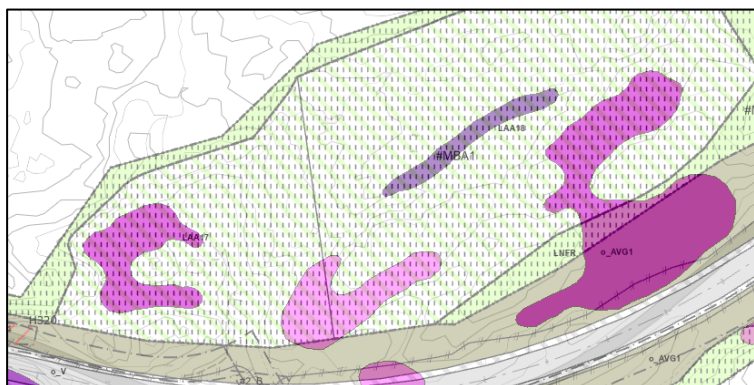
4.13 Vestre Huldalsstranda nord 1, 2, 3 og 4

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører fire naturtyper med permanent masselager, midlertidig anleggsområde og veiformål ved Huldalsstranda.

Naturtyper som berøres og omfattes av innsigelsen:

- Vestre Huldalsstranda nord 1: Gammel granskog med liggende død ved. Stor verdi.
- Vestre Huldalsstranda nord 2: Lågurteikeskog. Stor verdi.
- Vestre Huldalsstranda nord 3: Lågurteikeskog. Stor verdi.
- Vestre Huldalsstranda nord 4: Lågurtedellauvskog. Svært stor verdi.

Figur 4-25: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene Vestre Huldalsstranda nord 1-4.

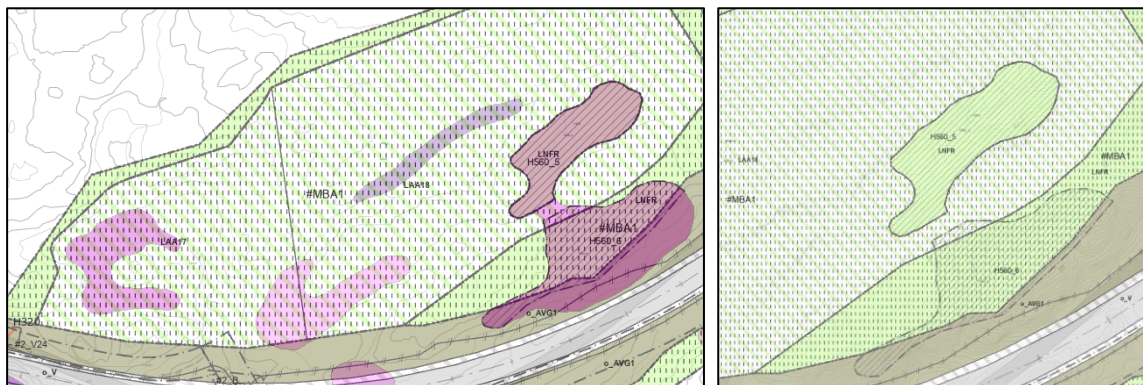
Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at det ikke er vist alternative løsninger for masselageret og at det er midlertidig anleggsområde som er en fleksibel del av planen.

Revidert løsning

Gjennom arbeidet med detaljering av veilinja, er masselagene som nå ligger inne vurdert som de mest optimale helhetlig sett. Ut fra gjennomgangen av aktuelle arealer for masselager i gjeldende område, er det valgt å samle disse mest mulig langs dagens vei ved Huldalsstranda, da området er godt egnet, med unntak av naturtypene. Naturtypene Vestre Huldalsstranda nord 1, 2 og 4 er det ikke mulig å ivareta, da de i sin helhet blir liggende innenfor masselageret.

Arealet for masselager justeres slik at den største av de berørte naturtypene, Vestre Huldalsstranda nord 3, i stor grad ivaretas. Den nordligste delen av naturtypen sikres ved at anleggsområdet tas ut og det reguleres hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen. På den delen av naturtypen som er nærmest veilinja reduseres området regulert til annen veggrunn. Naturtypen reguleres med anleggsområde og hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares så langt det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn.

Figur 4-26: Revidert plankart, med naturtypene Vestre Huldalsstranda nord 1-4, og uten naturtypene.

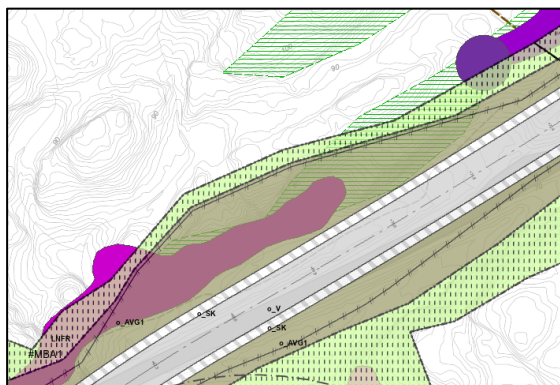
4.14 Plassen vest 1 og Plassen SV

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører to naturtyper i området vest for Plassen. Naturtypene berøres med midlertidig anleggsområde og veiformål.

Naturtyper som berøres og omfattes av innsigelsen:

- Plassen SV: Rik edellauvskog registrert etter DN-13 med verdi C. VU-naturtype lågurt-eikeskog. Stor verdi ift. NiN.
- Plassen vest 1: Hule eiker. Svært stor verdi.

Figur 4-27: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypene i området.

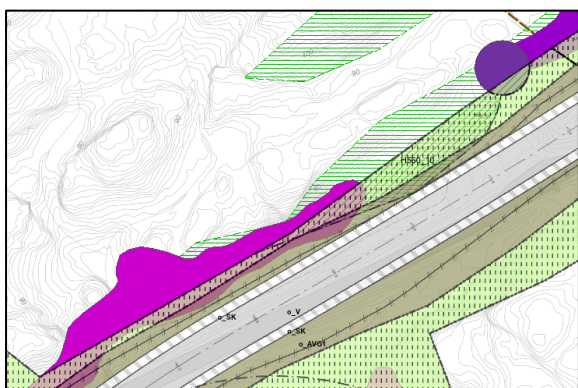
Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at en mindre justering av midlertidig anleggsområde og innarbeiding av hensynssone som kan spare naturtypene.

Revidert løsning

Naturtypen Plassen vest 1 unngås ved å justere anleggsområdet og sikre naturtypen med hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.

For å ta vare på mest mulig av naturtypen Plassen SV flyttes viltgjerdet mot veilinja og areal regulert til annen veggrunn reduseres. Den delen av naturtypen som blir liggende innenfor anleggsområdet reguleres med hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn.

Figur 4-28: Revidert plankart, med naturtypene i området.

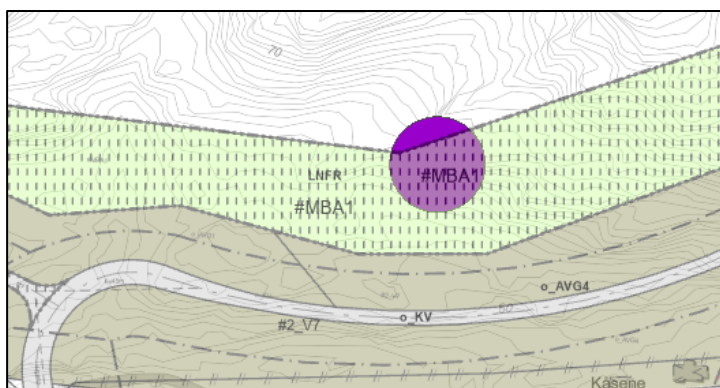
4.15 Kåsene

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører naturtypen med midlertidig anleggsområde.

Naturtypen som berøres er:

- Kåsene: hule eiker (ikke utvalgt naturtype). Stor verdi.

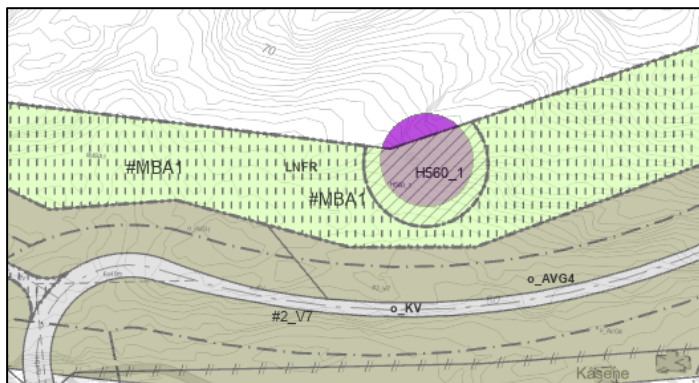
Figur 4-29: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Kåsene.

Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at det er en verdifull hul eik (ikke utvalgt naturtype) som ligger på et areal der inngrep enkelt kan unngås ved å justere midlertidig anleggsområde og innarbeide hensynssone H560.

Revidert løsning

Naturtypen ivaretas ved at anleggsområdet trekkes sørover, og det reguleres hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.

Figur 4-30: Revidert plankart, med naturtypen Kåsene.

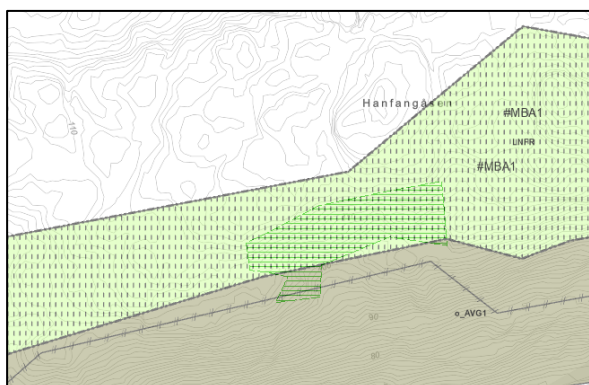
4.16 Hanfangåsen S

Planlagt løsning ved offentlig ettersyn

Planforslaget berører naturtypen med midlertidig anleggsområde.

Naturtypen som berøres er:

- Hanfangåsen S: Rik edellauvskog etter DN-håndbok 13, noe verdi. Lågurteikeskog er VU og dette tilsvarer stor verdi.

Figur 4-31: Planforslag til offentlig ettersyn, med naturtypen Hanfangåsen S vist med grønn skravrur.

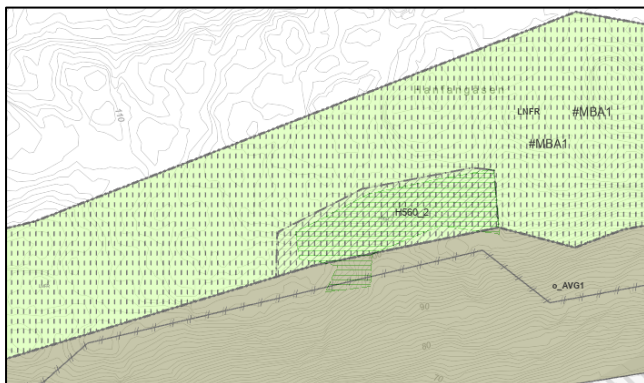
Innsigelse

Innsigelsen er knyttet til at det er et område med stort potensiale for truede arter. Det burde vært fanget opp i NiN, antas at det vil ha moderat kvalitet etter NiN.

Revidert løsning

Det er knyttet usikkerhet til kvaliteten på fjellet i Hanfangåsen og derav usikkerhet om nødvendig størrelse på skjæringa, det er derfor usikkert om det er mulig å bevare naturtypen. For å øke sannsynligheten for at naturtypen ivaretas legges det inn hensynssone H560 på naturtypen med

bestemmelser om at naturtypen skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn. Anleggsområdet utvides nordover for å ha mulighet for å unngå naturtypen.

Figur 4-32: Revidert plankart, med naturtypen Hanfangåsen S vist med grønn skravur.

5 Oppsummering

Følgende endringer gjøres i plankart og bestemmelser:

Lokalitet	Endring i plankart og bestemmelser
Nygård 1 og 2	Plangrensen endres slik at naturtypene blir liggende utenfor planområdet.
Folemyra nord og Folemyra nord 1	Hensynssone H560 på naturtypene. Bestemmelse om at naturtypene skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn. Skogen skal ikke fjernes før det er avklart at området innenfor hensynssonen skal benyttes til masselagring.
Skurvane nord 1	Plangrensen endres slik at den østligste delen av naturtypen blir liggende utenfor planområdet.
Åsen	Plangrensen endres slik at naturtypen blir liggende utenfor planområdet.
Langås 2 og 3	Plangrensen endres slik at naturtypene blir liggende utenfor planområdet.
Østerfoss	Plangrensen endres slik at naturtypene blir liggende utenfor planområdet.
Tisjø	Ingen endring.
Stegheia	Endring av plankartet slik at store deler av naturtypen blir liggende utenfor planområdet.
Stegheia 6	Plangrensen endres slik at naturtypen blir liggende utenfor planområdet.

Mastereidmyra V	Hensynssone H560 på hoveddelen av naturtypen. Bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.
Hestmyrtangen	Plangrensen endres slik at naturtypen blir liggende utenfor planområdet.
Bjønnheia vest	Hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares, presisering om at bruk og vedlikehold av eksisterende landbruksvei i området er tillatt, både i anleggsfasen og i permanent fase.
Kuhagen 1 og 2	Areal regulert til LAA16 og anleggsområdet reduseres. Plangrensen justeres slik at deler av naturtypene blir liggende utenfor planområdet.
Auråa 2	Hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.
Vestre Huldalsstranda nord 1-4	Ingen endring for Vestre Huldalsstranda nord 1, 2 og 4. Vestre Huldalsstranda nord 3: Nordligste del av naturtypen reguleres med hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen. Sørligste del av naturtypen reguleres med anleggsområde og hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares så langt det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn.
Plassen vest 1	Hensynssone H560 med bestemmelse om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.
Plassen SV	Redusere annen veggrunn innenfor naturtypen. Hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn.
Kåsene	Hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares og sikres med fysisk gjerde og skilting i anleggsfasen.
Hangfangåsen S	Hensynssone H560 med bestemmelser om at naturtypen skal bevares dersom det er mulig ut fra anleggstekniske hensyn. Anleggsområdet utvides nordover.

Revidert planforslag innebærer betydelig reduksjoner i areal av naturtyper som berøres. For den sårbare naturtypen lågurt-eikeskog vil to små lokaliteter på i alt 6 daa ved planlagt masselager ved Huldalsstranda gå tapt, mens den største lokaliteten innenfor opprinnelig masselager med lågurt-eikeskog ivaretas i stor grad. Ellers berøres denne naturtypen i liten grad. Lokaliteter med hule eiker som omfattes av innsigelsen, bevares i revidert planforslag.

6 Vedlegg

- Uttalelse med innsigelse – Kragerø – Bamble – detaljregulering for E18 Dørdal – Nygård, Statsforvalter i Vestfold og Telemark, 21.03.2025.
- Oversikt naturtyper pr. delstrekning, Sweco/Nye Veier, e-post 28.02.2025.

NYE VEIER AS
Kjøita 6
4630 KRISTIANSAND S

Saksbehandler, innvalgstelefon
Andreas Riis Fossnes, 33371209

Uttalelse med innsigelse - Kragerø - Bamble- detaljregulering for E18 Dørdal - Nygård

Statsforvalteren ved miljødirektøren fremmer med dette tre innsigelser til planforslaget:

Miljødirektøren fremmer innsigelse til planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 om naturmangfold, herunder naturtyper, naturmangfoldloven §§ 52 og 53 og *forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven*. Miljødirektøren vurderer at planforslaget ikke i tilstrekkelig grad belyser konsekvensene for naturtyper av nasjonal interesse som vil påvirkes av tiltaket. Planforslaget legger heller ikke til rette for avbøtende tiltak og hensynssoner for å unngå inngrep i naturtyper som ikke direkte påvirkes av veilinja. Miljødirektøren vurderer at planforslaget er i vesentlig konflikt med flere forekomster av rødlistede naturtyper i kategoriene CR-Kritisk truet, EN-Sterkt truet og VU-Sårbar.

Miljødirektøren fremmer innsigelse til planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 om naturmangfold, herunder arter. Miljødirektøren vurderer at planforslaget samlet sett ikke ivaretar hensynet til intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter, herunder faunapassasjer for større hjortevilt.

Miljødirektøren fremmer innsigelse til planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.3 om forurenset grunn. Miljødirektøren vurderer at planforslaget ikke tar tilstrekkelig hensyn til miljøkonsekvensene som følge av syredannende masser under anleggsfasen, mellomlagring, gjenbruk eller permanent disponering av massene er ikke vurdert opp mot de spesifikke resipientenes sårbarhet.

Vi viser til oversendelse fra Nye Veier AS datert 23.01.2025 med høringsfrist 21.03.2025.

Saken gjelder

Saken gjelder høring og offentlig ettersyn av forslag til detaljreguleringsplan med konsekvensutredning for E18 mellom Nygård i Kragerø kommune og Dørdal i Bamble kommune.

Planområdet ligger i Bamble kommune og Kragerø kommune, og er på til sammen ca. 3450 daa og utgjør en veistrekning på ca. 17,5 km. Hensikten med planen er å legge til rette for utbygging av ny E18 med utvidelse fra to til fire felt og fartsgrense på 100 km/t, samt nye tilkomstveier, kryss, bruer, kulverter, masselagringsområder og annen tilhørende infrastruktur. I planforslaget er det også lagt inn midlertidige bygge- og anleggsområder både på land og i vann, kollektivterminal, områder for støyskjerming, grønnstruktur og hensynssoner for bevaring naturmiljø og kulturminner. Vi har tidligere uttalt oss til reguleringsvarselet 28.02.2023 og to ganger ved varsel om utvidelse av planområdet 19.02.2024 og 21.06.2024.

Rollen til Statsforvalterens fagavdelinger

Statsforvalterens fagavdelinger skal med hjemmel i plan- og bygningsloven § 3-2 påse at planer ikke er i strid med nasjonale og viktige regionale interesser innen miljøvern, klima, landbruk, samfunnssikkerhet, folkehelse, barn og unges interesser og gravplasser. I medhold av plan- og bygningsloven § 5-4 kan Statsforvalteren ved fagavdelingene fremme innsigelse til planer, dersom disse er i strid med nasjonale eller viktige regionale interesser vi er satt til å ivareta.

For ordens skyld minner vi om at det er Statsforvalterens justis- og vergemålsavdeling som behandler eventuelle klager på kommunens vedtak.

Statsforvalteren i Vestfold og Telemark inngikk en samarbeidsavtale 13.01.2021 med tidligere Vestfold og Telemark fylkeskommune, som inntil videre videreføres for Telemark fylkeskommune. Avtalen innebærer at fylkeskommunen ivaretar barn og unges interesser i reguleringsplaner også på vegne av Statsforvalteren. Avtalen begrenser ikke vår adgang til å fremme innsigelse til planforslag som er i strid med barn og unges interesser.

Naturmangfold – naturtyper – innsigelse fra Statsforvalteren ved miljødirektøren

Innledningsvis vil vi understreke at det er positivt at Nye Veier har fokusert på gjenbruk av eksisterende vei for å unngå mest mulig verdifull natur, både gjennom optimalisering av løsning og ved å redusere arealbehovet totalt. Ut fra dette legger vi til grunn at det foreliggende alternativet samlet sett vil gi mindre påvirkning på verdifull natur enn det forrige planforslaget som var på høring. Like fullt vil planen helt eller delvis forringe mange viktige naturtyper av nasjonal interesse. Etter vår vurdering er det mangler i konsekvensutredningen og i innarbeidingen av hensynet til naturverdier i planen.

Miljødirektøren viser til forskrift om konsekvensutredninger §§ 17, 19 og 23, som henholdsvis omhandler generelle krav til innhold i konsekvensutredningen, vurdering av alternativer, og forebygging av negative virkninger. § 17 stiller krav om at konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen og være relevant for de beslutninger som skal tas. § 19 stiller krav om at konsekvensutredningen skal redegjøre for de alternativene til utforming, teknologi, lokalisering, omfang og målestokk som forslagsstilleren har vurdert, og en utredning av relevante og realistiske alternativer. Valget skal begrunnes mot de ulike alternativene, og sammenligninger av virkningene for miljø og samfunn av de ulike alternativene skal fremgå. § 23 krever at konsekvensutredningen skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og om mulig kompensere vesentlige negative virkninger for miljø og samfunn, både i anleggs- og driftsfasen. Dette innebærer at utredningen skal inkludere konkrete forslag til avbøtende tiltak og vurdere deres effektivitet. Manglende oppfyllelse av kravene i forskrift om konsekvensutredninger kan bidra til grunnlag for innsigelse, men selve hjemmelsgrunnlaget for innsigelse følger av plan- og bygningsloven § 5-4.

Miljødirektøren viser til rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet (revidert 17.02.2021), Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis. I punkt 3.6 om naturmangfold heter det at innsigelse skal vurderes når foreslått ny arealbruk vil komme i konflikt med truede naturtyper (CR, EN og VU) i henhold til nasjonal rødliste for naturtyper, med unntak av arealer med svært lav kvalitet kartlagt etter Miljødirektoratets kartleggingsinstruks. Det står også at innsigelse skal vurderes ved konflikt med naturtyper med sentral økosystemfunksjon med minst moderat lokalitetskvalitet, kartlagt etter Miljødirektoratets instruks. I planområdet er det registrert flere forekomster av truede naturtyper av svært høy kvalitet og med sentral økosystemfunksjon.

Videre står det at innsigelse skal vurderes når foreslått arealbruk vil komme i konflikt med utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 52. I planområdet er det registrert hule eiker, som er en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven § 52, jf. forskrift om utvalgte naturtyper etter naturmangfoldloven § 3, punkt 3.

Naturtyper av nasjonal interesse

Det er gjort konsekvensutredninger av en rekke alternative veilinjer underveis i planprosessen, basert på den til enhver tid tilgjengelige informasjon, og endelig veilinje er en kombinasjon av ulike alternativer og optimalisering av disse. Samtidig har det underveis kommet frem ny informasjon om naturmangfold. Vi kan ikke se at det foreligger en komplett og sammenstilt konsekvensutredning av det endelige forslaget som er på høring. Enkelte kartlagte naturtyper ser ikke ut til å være omtalt i konsekvensutredningen, og beskrivelsen av påvirkning på enkelte naturtyper ser ut til å være mangelfull eller feilaktig. Det er dermed vanskelig å få et fullstendig bilde av de samlede konsekvensene for naturmangfold, for både høringsparter og beslutningstakere. Dette er ikke i samsvar med kravene i forskriftens § 17, som sier at konsekvensutredningens innhold og omfang skal tilpasses den aktuelle planen og være relevant for de beslutninger som skal tas.

Naturtyper av nasjonal interesse innenfor planområdet er kartlagt både gjennom nye kartlegginger samt kartlegginger i forbindelse med tidligere planforslag fra 2021. I planarbeidet er det gjort optimaliseringer knyttet til alternative trasevalg og selve veilinjen for å begrense konflikt med viktig natur. Miljødirektøren har forståelse for at alternativet som er valgt med gjenbruk av eksisterende veitrase nødvendigvis vil medføre forringelse av enkelte naturtyper som ikke kan ivaretas, men dette må allikevel begrenses til et minimum. I forskrift om konsekvensutredninger stilles det krav i § 23 om at konsekvensutredningen også «skal beskrive de tiltakene som er planlagt for å unngå, begrense, istandsette og hvis mulig kompensere for vesentlige skadevirkninger for miljø og samfunn både i bygge- og driftsfasen». Dette kan for eksempel innebære avbøtende tiltak, slik som å vurdere mulighetene for å unngå enkelte konflikter i fleksible områder av planen. Med fleksible områder menes i dette tilfellet arealer til massedeponier og midlertidig bygge- og anleggsområder som det ikke nødvendigvis vil være behov for å benytte. Miljødirektøren kan ikke se at konsekvensutredningen eller planen, slik den foreligger, gjør en tilstrekkelig vurdering av mulighetene for å unngå naturtyper i slike områder eller at hensynene er ivaretatt i planen.

Miljødirektørens vurdering er at kartlagte naturtyper som ligger innenfor områder der planen åpner for en viss grad av fleksibilitet må ivaretas i større grad, ev. at det må begrunnes at det ikke finnes alternativer. Dette gjelder områder med foreslått LNFR-formål, både med og uten bestemmelsesområde for midlertidig bygge- og anleggsområde, massedeponier med LNFR-formål kombinert med andre angitte hovedformål (LAA1-18), samt områder regulert til naturområde. Naturtypene og trekirkegården for hule eiker må ivaretas ved at det innarbeides hensynssone H560

for bevaring av naturmiljø i plankartet med tilhørende bestemmelser. Bestemmelsene må sikre forekomstene mot forringelse i både drifts- og anleggsfasen.

Nye veier har i epost 28.02.25 oversendt en exceloversikt som viser hvilke naturtypelokaliteter som inngår i delområdene, og hvilke registreringer som lå til grunn for utførte vurderingene. Basert på denne har vi i vedlegg 1 til uttalelsen gitt en oversikt hvor vi konkret peker på de aktuelle naturtypene med en begrunnelse for innsigelse til hver av disse.

Vi gjør oppmerksom på at kravene til vurdering av naturmangfold i plan- og byggesaker har blitt tydeliggjort i en avgjørelse fra Kommunal- og distriktsdepartementet 22.10.24 (*Vedtak om omgjøring av Statsforvalteren i Vestfold og Telemarks klagevedtak 11. februar 2021 – reguleringsplan for Bunestoppen*) og en uttalelse fra Sivilombudet av 24.01.2025 ([Mangelfullt kunnskapsgrunnlag og vurdering etter naturmangfoldloven – reguleringsplan for hytteutbygging i Sørskogen - Sivilombudet](#))

I disse sakene legges det stor vekt på betydningen av et tilstrekkelig kunnskapsgrunnlag om naturmangfold, samt konkrete vurderinger og begrunnelser etter naturmangfoldloven §§ 8 til 12. Mangelfull kartlegging eller vurdering kan utgjøre en saksbehandlingsfeil, som kan medføre at planvedtak kan bli kjent ugyldig i en eventuell klagesak. Plandokumentene må inneholde et nødvendig og tilstrekkelig beslutningsgrunnlag for planvedtak.

Konklusjon

Statsforvalteren ved miljødirektøren fremmer innsigelse mot planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 - naturtyper. Innsigelsen kan løses ved at konsekvensutredningen oppdateres, slik at den inneholder en samlet og fullstendig vurdering av virkningene for naturmangfold. Kartlagte naturtyper av nasjonal interesse innenfor fleksible områder av planen, slik som midlertidige bygge- og anleggsområder, LNFR-områder og massedeponier må i større grad hensyntas med arealformål naturområde og hensynssone H560, bevaring naturmiljø i plankart og bestemmelser. Arealformålet og hensynssonen må også inkludere tilstrekkelig buffersone rundt forekomstene med hensyn til ivaretagelse i både anleggs- og driftsperioden.

Avveining mellom ulike nasjonale interesser

Miljødirektøren legger til grunn at utvidelsen av E18 er en nasjonal prioritering på grunnlag av stor samfunnsnytte. Utbyggingen må allikevel være innenfor rammene av nasjonale interesser og mål om å ivareta naturmangfold. Vi vurderer at hensynet til samfunnsnytt og det lokale selvstyret ikke blir tilsidesatt i uakseptabel grad, da planen kan gjennomføres dersom nødvendige justeringer og avbøtende tiltak blir iverksatt. Innsigelsen hindrer dermed ikke formålet med reguleringsplanen.

Naturmangfold – spredningskorridorer for arter – innsigelse fra Statsforvalteren ved miljødirektøren

Miljødirektøren viser til rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet (revidert 17.02.2021), Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis. I punkt 3.6 om naturmangfold heter det at innsigelse skal vurderes når foreslått ny arealbruk vil komme i konflikt med intakte sammenhenger mellom eller i tilknytning til større naturområder som har en viktig funksjon som forflytnings- og spredningskorridor for arter.

Planforslaget innebærer å utvide E18 fra to til fire felt langs en strekning på nesten 18 km. Det etableres viltgjerd langs hele strekningen for å unngå ulykker og skadde dyr. Strekningen berører flere vilttrekk for store hjortevilt som går fra indre og vestre deler av Bamble og Kragerø over E18 og

ut mot skjærgården i begge kommunene. Dette er viktige regionalt vilttrekk og er avgjørende for genetisk utveksling og på sikt opprettholdelse av store hjortevilt på østsiden av E18 i Bamble og Kragerø.

I reguleringsplanen er det foreslått å tilrettelegge for vilt gjennom åtte faunapassasjer. De valgte løsningene bærer i stor grad preg av kombinasjonsløsninger, der andre hensyn også skal ivaretas og ikke på bakgrunn av viltets premisser. To av de foreslåtte passasjene vurderes som uaktuelle som forflytnings- og spredningskorridor for større hjortevilt (elg og hjort). Dette gjelder Bakkevannet bru og Rørholtbekken bru, begge i Bamble kommune. Av de seks gjenstående faunapassasjene vurderer miljødirektøren Tisjømyra bru og Plassen kulvert som godt egnet for større hjortevilt. For disse vil vi påpeke at bestemmelsene må sikre tilstrekkelig høyde og lengde på Tisjømyra bru, slik at bestemmelsene om dette samsvarer med anbefalingen fra fagrapporten. Når det gjelder Plassen kulvert kan den med fordel flyttes noe i retning nordøst, der antallet påkjørsler indikerer at viltet krysser veien i dag. Det er svært viktig at denne passasjen fungerer optimalt da det ikke er noen funksjonelle passasjer forbi Bakkevannet og det er ca. 4 km til neste passasje ved Sprangfoss.

Andelen påkjørsler ved Nygård-kulvert samt mellom Hegland kulvert og Tyvannselva bru indikerer at dyrene velger å krysse veien her i dag fremfor å benytte seg av eksisterende kulvert ved Nygård eller eksisterende bru over Tyvannselva, og resultater fra kameraovervåking indikerer det samme. I FAUN rapport R05-2022 vises det til totalt 3 elger, 2 hjorter benyttet eksisterende kulvert ved Nygård i løpet av 393 dager. Den anbefalte minsteavstanden mellom faunapassasjer er ca. 1 km. Avstanden mellom Nygård-kulvert og Hegland kulvert er ca. 5,4 km. På denne strekningen legges veien i uberørt natur og er dermed en helt ny barriere som klart forverrer forholdene ut fra dagens situasjon. Det er viktig at en passasje på denne strekningen ikke plasseres slik framtidig utvidelse av næringsområde på Fikkjebakke fører til dårligere funksjon.

Konklusjon

Statsforvalteren ved miljødirektøren fremmer innsigelse mot planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.6 - arter. Innsigelsen kan løses ved at planen legger til rette for løsninger som minimerer barriereeffekten av tiltaket og bidrar til å opprettholde forflytnings- og spredningskorridor for arter, særskilt faunapassasjer for større hjortevilt. Alle viltpassasjer må også synliggjøres ved bruk av hensynssone og det må avsettes tilstrekkelig med areal på hver side av veien der vegetasjon bevares for å opprettholde passasjens funksjon. På lokk er det viktig å sikre tilstrekkelig jordlag for at vegetasjon kan etablere seg samt at de må skjermes mot lys, lyd og annen menneskelig aktivitet. Vi forutsetter videre dialog for å løse innsigelsen.

Aveiing mellom ulike nasjonale interesser

Miljødirektøren legger til grunn at utvidelsen av E18 er en nasjonal prioritering på grunnlag av stor samfunnsnytte. Utbyggingen må allikevel være innenfor rammene av nasjonale interesser og mål om å ivareta trekkmuligheter for vilt. Vi vurderer at hensynet til samfunnsnytt og det lokale selvstyret ikke blir tilsidesatt i uakseptabel grad, da planen kan gjennomføres dersom nødvendige justeringer og avbøtende tiltak blir iverksatt. Innsigelsen hindrer dermed ikke formålet med reguleringsplanen.

Forurensning – forurenset grunn – innsigelse fra Statsforvalteren ved miljødirektøren

Miljødirektøren viser til rundskriv T-2/16 fra Klima- og miljødepartementet (revidert 17.02.2021), Nasjonale og vesentlige regionale interesser på miljøområdet – klargjøring av miljøforvaltningens innsigelsespraksis. I punkt 3.3 om forurenset grunn heter det at innsigelse skal vurderes når planene

ikke tar hensyn til den informasjonen som er kjent om at grunnen i områder avsatt til nye arealformål er forurenset (grunnforurensingsdatabasen), eller at det ut ifra annen informasjon er grunn til å tro at det er vesentlige grunnforurensningsproblematikk knyttet til området. Dette gjelder også om det skal graves i områder med syredannende alunskifer og andre syredannende bergarter eller områder hvor det har blitt deponert avfall som kan medføre utslipp av helseskadelige gasser og setnings-skader.

Innsigelse skal også vurderes når områder med kjent forurenset grunn ikke vises som hensynssone etter plan- og bygningsloven §§ 11-8 a og 12-6, jf. § 4-3 eller på annen måte framgår av planen jf. også § 28-1. Eller dersom det legges opp til ny arealbruk i områder med forurenset grunn uten at det er gjennomført miljøtekniske undersøkelser og en risikovurdering.

Syredannende berg

Miljøkonsekvensen som følge av forurensning fra syredannende masser under anleggsfasen, mellomagring, gjenbruk eller permanent disponering av massene er ikke vurdert opp mot de spesifikke resipientenes sårbarhet, herunder verna vassdrag.

Det fremgår av *fagrapport anleggsgjennomføring* at det er lagt til et estimat på at 10 % av alt utsprengt berg på hele strekningen er syredannende og må deponeres i egne masselagre. Videre framgår det av *fagrapport ingeniørgeologi, skjæringer* at det er sannsynlighet for å påtreffe syredannende bergarter langs en betydelig del av den planlagte veglinjen. Det er dokumentert gjennom helikopterbasert «geoskanning» og steinprøver.

I reguleringsbestemmelse 1.4.1 a), om miljøoppfølgingsplan står det at:

«Byggherrens miljøplan fra reguleringsplanfase (Sweco 11.11.2024) skal legges til grunn for alt arbeid knyttet til samferdselsanlegget.»

I miljøplanen henvises det videre til NGIs veiledere *identifisering, karakterisering, håndtering og deponering av potensielt syredannende og syredannende bergarter* samt *retningslinjer for tiltak i områder med syredannende gneis* utarbeidet av Prosjektgruppen for kontroll på svovelholdig avrenning i Agder fra 2021. Videre står det i reguleringsbestemmelse 1.4.5 e) at:

«Gjeldende retningslinjer skal legges til grunn for behandling av syredannende berg i området.»

I bestemmelsen er det ikke presisert hvilke retningslinjer det vises til. I *fagrapport ingeniørgeologi, skjæringer* refereres det til *fagrapport potensielle sulfidførende bergarter* og *fagrapport potensielle sulfidførende bergarter* til reguleringsplan for E18 Tvedestrand-Bamble begge utført av Cowi i 2021, men disse rapportene er ikke gjort juridisk bindende i planbestemmelsene.

Dette er problematisk fordi konkrete vurderinger av konsekvenser av håndtering av syredannende masser mangler og henvisningene er til diverse veiledere som ikke er bestemmende for de konkrete tiltakene i reguleringsplanen. Skadepotensial på vannmiljøet fra håndtering av syredannende må vurderes for hvert enkelt tiltak og håndteringen i planbestemmelsene må tilpasses deretter.

Fagrapport Potensielle sulfidførende bergarter omfatter en tiltaksplan for syredannede bergarter og bygger på *retningslinjer for tiltak i områder med syredannende gneis*. Tiltaksplanen legger opp til at mest mulig av de sulfidholdige massene med lavt til middels syredannende potensiale kan brukes lokalt i veilinja, men at man ikke skal disponere disse nær sårbare vassdrag. Det er ikke gjort rede for

hvor disse massene skal håndteres i felt, inklusiv mellomlagring og gjenvinning, eller hvilke vassdrag som skal sikres mot avrenning fra syredannende masser.

Fagrapporten legger opp til at sulfidholdige masser med høyt syredannende potensiale må leveres til godkjent mottaksanlegg for håndtering av syredannende masser. Deponiområdene hvor det er planlagt å permanent deponere syredannede berg er ikke lovlig mottaksanlegg og vi kan ikke se at det er gjort rede for tilgjengeligheten av lovlige mottaksanlegg. Det er tatt for gitt at syredannende berg skal permanent disponeres på fire områder under forutsetning at det gis tillatelse etter forurensingsloven.

Permanent disponering av syredannende berg krever unntak etter forurensningsloven § 32 andre ledd fra Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har i andre saker uttalt at de har en restriktiv praksis for å gi slike unntak, blant annet for å unngå at forurensete masser spres på mange ulike lokaliteter og dermed gir svekket mulighet til å føre kontroll med håndtering av dette avfallet over tid.

Miljødirektoratet er myndighet for permanent disponering av masser og kommunen er myndighet etter forurensningsforskriften kapittel 2. Statsforvalteren kan anmode Miljødirektoratet om overføring av myndighet for behandling av saker etter kapittel 2. Statsforvalteren vurderer usikkerheten knyttet til massehåndtering som svært stor og informasjonen som per i dag foreligger om syredannende bergarter til å ikke være tilstrekkelig til å treffe vedtak på et faglig forsvarlig grunnlag.

Forurenset grunn

I henhold til forurensningsforskriften kapittel 2 skal det vurderes om det er mistanke om grunnforurensning i området der et terrenginngrep er planlagt gjennomført. Ved Fikkjebakke er det registrert et område med kjent forurenset grunn. Denne lokaliteten overlapper med planområdet. Der det er forurenset grunn i området skal tiltakshaver sørge for at det blir utført nødvendige undersøkelser for å kartlegge omfanget og betydningen av forurensning i grunnen. Hensynssone må innarbeides i plankartet.

Det er tillegg kartlagt 18 områder i tilknytning til planområdet der forundersøkelsene konkluderer med mistanke om forurenset grunn. Reguleringsbestemmelsene må sikre oppfølging dersom det oppdages forurensning i grunnen i disse områdene, eksempelvis at arbeidet skal stanses og prøvetaking gjennomføres. Vi minner om at temaet grunnforurensning er regulert i forurensningsforskriftens kapittel 2, som inneholder klare bestemmelser om partenes ansvar, om tiltaksplan, godkjenning og forurensningsmyndighet.

Konklusjon

Statsforvalteren ved miljødirektøren fremmer også innsigelse mot planforslaget med hjemmel i plan- og bygningsloven § 5-4, jf. rundskriv T-2/16 punkt 3.3 om forurenset grunn. Innsigelsen fremmes på bakgrunn av at konsekvensene og risikoen knyttet til håndtering av syredannende berg, både i anleggs- og driftsfasen ikke er tilstrekkelig ivaretatt i planen. For å løse innsigelsen må konsekvensene belyses og nødvendige avbøtende tiltak for å redusere avrenning fra syredannende berg må innarbeides i planforslaget. Områder med forurenset grunn må innarbeides med hensynssoner og tilhørende bestemmelser.

Avveining mellom ulike nasjonale interesser

Miljødirektøren legger til grunn at utvidelsen av E18 er en nasjonal prioritering på grunnlag av stor samfunnsnytte. Utbyggingen må allikevel være innenfor rammene av nasjonale interesser og mål om å sikre mot forurensning. Vi vurderer at hensynet til samfunnsnytt og det lokale selvstyret ikke

blir tilsidesatt i uakseptabel grad, da planen kan gjennomføres dersom nødvendige justeringer og avbøtende tiltak blir iverksatt. Innsigelsen hindrer dermed ikke formålet med reguleringsplanen.

Faglige råd

Massedeponier

I plankartet er områder foreslått til permanent lagring av masser (LAA 1-18) vist med flater og 2.4.3, punkt b om disse sier at masselagre skal arronderes og tilpasses omkringliggende naturlig terreng og formasjoner. Vi anbefaler at det i tillegg påføres maksimal tillatt fyllingsgrad i form av koter i forhold til eksisterende koter i plankartet.

Støy

Det er innarbeidet bestemmelser om at det skal vurderes lokale støyskjermingstiltak på støyfølsom bebyggelse der støyanalysen viser at støynivået overskrider grenseverdiene gitt i T-1442/2021 tabell 2. Vi merker oss at dette spesielt gjelder områdene Kollen, Holtanesletta og Gjerdemyra i Kragerø samt Bakke i Bamble. I vår dialog med forslagsstiller har det kommet frem at tilfredsstillende støyskjermingstiltak ved kilden i disse områdene er utfordrende på grunn av topografiske forhold mellom ny vei og bebyggelse. Dersom det ikke er mulig å etablere støyskjerming ved kilden her anbefaler vi at bestemmelse 1.4.4 om støy, bokstav c konkretiseres ved at det tas særlig hensyn i forbindelse med lokale tiltak i disse områdene.

Bestemmelse 1.4.4, punkt e om støy i anleggsfasen bør suppleres med at plan for avbøtende tiltak også inkluderer rutiner for varsling om støyende aktivitet.

Reguleringsbestemmelser

I planbestemmelsene er en rekke fagrapporter gjort juridisk bindende i sin helhet. Det er viktig å merke seg at ikke all informasjon i disse kan gjøres bindende.

Plan- og bygningsloven § 12-7 gir hjemmel til å fastsette bestemmelser i reguleringsplan. Bestemmelsen inneholder 14 punkter om hva det kan gis reguleringsbestemmelser om. Denne oppregningen er uttømmende. Det vil si at bestemmelsen setter rammene for hvilke forhold bestemmelsene kan inneholde.

Det er viktig å undersøke om de enkelte bestemmelsene (og innholdet det refereres til i rapporten) har hjemmel i § 12-7. Har den ikke det, vil den være ugyldig.

Videre må bestemmelsene være klare og tydelige, og inneholde forbud og/eller påbud innenfor planen. En generell henvisning til en utfyllende rapport vil kunne fremstå uklar. Bestemmelsene må referere konkret til kapitler, avsnitt, punkter, tabeller o.l. i de enkelte fagrapportene som bestemmelsene omtaler. I fagrapportene bør det i tillegg henvises tilbake til bestemmelsene. Det er viktig at den versjonen av rapporten som skal brukes i forbindelse med planen må fremgå klart av planen, og at evt. senere endringer av rapporten ikke «følger» planen. Det vil si at det er den versjonen av rapporten som ligger til grunn for reguleringsplanen som vil være gjeldende frem til en eventuell endring av plan.

Veiledning om utarbeidelse av bestemmelser finnes i [reguleringsplanveilederen](#).

Med hilsen

Grethe Helgås (e.f.)
direktør

Andreas Riis Fossnes
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

1 Oversikt - innsigelser naturtyper E19 Babmle - Kragerø

Kopi til:

Telemark fylkeskommune	Postboks 2844	3702	SKIEN
Kragerø kommune	Postboks 128	3791	KRAGERØ
Bamble kommune	Postboks 80	3993	LANGESUND
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
Statens vegvesen - Transport og samfunn	Postboks 1010 Nordre Ål	2605	LILLEHAMMER
Mattilsynet	Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL

Vedlegg 1

Oversikt over naturtyper som grunnlag for innsigelse, reguleringsplan for E18 Kragerø-Bamble

I kommentarene viser vi til exceloversikt med naturtypelokaliteter, mottatt fra Nye veier i epost 28.02.25.

Navn forekomst	Naturbase-ID	Naturtype	Rødliste-kategori	Lokalitetskvalitet	Arealformål	Arealbeslag (dekar)	Begrunnelse
Kåsene	NINFP2410161110	Hul eik	-	høy kvalitet (ikke UN)	#MBA1	1 hul eik (ikke UN)	Verdifull hul eik (ikke utvalgt naturtype). Ligger på et areal der inngrep enkelt kan unngås. "Bevares" i følge exceloversikt, men berøres av høringsforslaget. Ytterkant av midlertidig anleggsområde, kan ivaretas gjennom mindre endring av bestemmelsesområdet og innarbeidelse av hensynssone H560.
Hanfangaråsen	BN00125150	Lågurteikeskog	VU	DN13 C	#MBA1 (størsteparten) og o_AVG1 (liten del)	2,5	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. "Berøres ikke" i følge exceloversikt, men berøres av høringsforslaget. Svarterteknapp og blodstorkenebb, amfibolitt, stort potensial for trua arter. Burde vært fanget opp i NiN. Tilsvare antakelig moderat kvalitet etter NiN.
Plassen SV	BN00125251	Lågurteikeskog	VU	DN13 C	LNFR/#MBA1	3	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Ikke omtalt i plandokumenter eller i exceloversikt. Mindre justering av bestemmelsesområde for midlertidig anleggsområde og innarbeidelse av hensynssone H560 kan løse konflikten.
Vestre Huldalsstranda nord 4	NINFP2410160487	Lågurtedellauvskog	VU	svært høy kvalitet	LAA18, #MBA1	1,9	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Vestre Huldalsstranda nord 2	NINFP2410160491	Lågurteikeskog	VU	lav kvalitet	LAA17, LAA18, #MBA1	4,3	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.

Vestre Huldalsstranda nord 1	NINFP2410160159	Gammel granskog med liggende død ved	-	moderat kvalitet	LAA17, #MBA1	4,2	Potensielt levested for rødlistearter (ikke undersøkt). Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Plassen vest 1	NINFP2410160489	Hul eik	-	svært høy kvalitet (ikke UN)	#MBA1	1 hul eik (ikke UN)	Svært verdifull hul eik (ikke utvalgt naturtype) som det ikke er behov for å beslaglegge i planen. Svært liten justering av bestemmelsesområde for midlertidig bygge- og anleggsområde kan gjøre at inngrep unngås.
Hestmyrtangen	NINFP2410160171	Lågurteikeskog	VU	lav kvalitet	#MBA1	0,7	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Ligger i ytterkant av foreslått midlertidig anleggsområde. Mindre tilpasning av bestemmelsesområdet og innarbeidelse av hensynssone H560, kan gjøre at forekomsten ivaretas.
Vestre Huldalsstranda nord 3	NINFP2410160485	Lågurteikeskog	VU	moderat kvalitet	LAA18, LNFR/#MBA1	14 derav deponi 5 daa. Største del i o_AVG1	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Omfattes av foreslått masselager og annen veigrunn. Masselagene er fleksible deler av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Bjønnheia vest	NINFP2410160167	Lågurtedellauvskog	VU	lav kvalitet (OBS! Feil, høyere kvalitet pga større areal utenfor prosjektgrensa)	Dels #MBA2	0,6	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Forekomsten er feil verdisatt i naturtypekartlegging, skal være "moderat" eller høyere. Forekomsten er ikke omtalt i plandokumenter eller i exceloversikt. Mindre justering av bestemmelsesområde og formålsgrænse (midlertidig anleggsområde og annen veigrunn) og innarbeidelse av hensynssone H560, kan løse konflikten.
Auråa 2	NINFP2410160160	Gammel furuskog med stående død ved,	-	høy kvalitet	#MBA1	2,7	Potensielt levested for rødlistearter (ikke undersøkt). "Kan trolig ivaretas" i følge exceloversikt. Ligger i ytterkant av midlertidig anleggsområde. Kan ivaretas gjennom indre justering av bestemmelsesområdet og innarbeidelse av hensynssone H560.
Kuhagen 2	NINFP2410160172	Lågurtalm-lindhasselskog VU lav kvalitet	VU	lav kvalitet	LAA16, LNFR/#MBA1	4,5	Rødlistet naturtype med relativt begrenset forekomst. Omfattes av foreslått masselager som er fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Kuhagen 1	NINFP2410160173	Lågurtalm-lindhasselskog	VU	lav kvalitet	LAA16, LNFR/#MBA1	1,3	Rødlistet naturtype med relativt begrenset forekomst. Omfattes av foreslått masselager og som er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative

							løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Nygård 2	NINFP2410160157	Hule eiker	-	Moderat	LNFR/#MBA, SK, AVG	1 hul eik	Eiketreet ligger i grensen til planområdet, på en sidevei som allerede eksisterer. Bevares ifølge høringsforslag, men mangler hensynssone H560
Nygård 1	NINFP2410160163	Lågurteikeskog	VU	Lav kvalitet	LNFR/#MBA, SK, AVG	0,09	Ligger i overlapp med Nygård 2. Samme begrunnelse.
Folemyra nord 1	NINFP2210096310	Gammel furuskog med liggende død ved	-	Høy kvalitet, sentral økosystemfunksjon	LAA1, LNFR/#MBA1	4,8	Potensielt levested for rødlistearter (ikke undersøkt). Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Folemyra nord	NINFP2210096317	Gammel furuskog med stående død ved	-	Høy kvalitet, sentral økosystemfunksjon	LAA1, LNFR/#MBA1	4,5	Potensielt levested for rødlistearter (ikke undersøkt). Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes.
Skurvane nord 1	NINFP2210096538	Gammel furuskog med stående død ved	-	Moderat, sentral økosystemfunksjon	LAA3, LNFR/#MBA1	1,8, hvorav 1,4 i massedeponi	Potensielt levested for rødlistearter (ikke undersøkt). Omfattes av foreslått masselager. Dette er en fleksibel del av planforslaget som kan tilpasses. Det er ikke vist alternative løsninger, men det kan ikke utelukkes at slike finnes. Berøres ikke i optimalisert løsning ifølge planforslaget.
Åsen	BN00125183	Lågurteikeskog	VU	DN13 A	LNFR/#MBA	1	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Registrering av buskvikke (EN) i lokaliteten. Ligger i ytterkant av foreslått midlertidig anleggsområde. Mindre tilpasning av formåls grensene kan gjøre at forekomsten ivaretas. Berøres ikke i optimalisert løsning ifølge planforslaget.
Langås 2	NINFP2410160885	Lågurteikeskog	VU	Lav kvalitet (OBS! Feil, høyere kvalitet pga større areal utenfor prosjektgrensa)	LNFR/#MBA	0,9	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Ligger i ytterkant av foreslått midlertidig anleggsområde. Mindre tilpasning av formåls grensene kan gjøre at forekomsten ivaretas. Lokaliteten er egentlig mye større enn kartleggingsenheten, ettersom det er en DN-kartlegging av samme naturtype som er mye større. Kvaliteten på lokaliteten er derfor høyere.
Langås 3	NINFP2410160886	Gammel furuskog med stående død ved	-	Svært høy kvalitet, sentral økosystemfunksjon	LNFR/#MBA	0,4	Ligger i ytterkant av foreslått midlertidig anleggsområde. Mindre tilpasning av bestemmelsesområdet og innarbeidelse av hensynssone H560, kan gjøre at forekomsten ivaretas.

Østerfoss	NINFP1810029245	Lågurteikeskog	VU	Lav kvalitet (OBS! Feil, høyere kvalitet pga større areal utenfor prosjektgrensa)	LNFR/#MBA	0,2	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Mindre tilpasning av formålsgrensene kan gjøre at forekomsten i LNFR/#MBA ivaretas. Lokaliteten er egentlig mye større enn kartleggingsenheten, ettersom det er en DN-kartlegging av samme naturtype som er mye større. Kvaliteten på lokaliteten er derfor høyere. Av samme årsak mener vi at verdien på Tisjø (BN00125158) også er høyere, og derfor bør det ses på mulighet for å tilpasse grensen her også.
Stegheia 3	NINFP1810032429	Lågurteikeskog	VU	Moderat	LNFR/#MBA, AVG	4,9	Rødlistet naturtype med stort arealbeslag generelt i planforslaget. Mindre tilpasning av bestemmelsesområde og formålsgrensene og innarbeidelse av hensynssone H560, kan gjøre at forekomsten i LNFR/#MBA ivaretas.
Stegheia 6	NINFP1810030924	Naturbeitemark	VU	Lav kvalitet	LNFR/#MBA, AVG	1,2	Rødlistet naturtype, mesteparten av arealbeslag innenfor LNFR/#MBA som ligger inntil sidevei. Berøres ikke ifølge planforslaget, men dette må følges opp med riktig arealformål slik at naturtypen ikke berøres under anleggsperioden.
Masrereidmyra V	BN00125215	Lågurtedellauvskog	VU	(moderat eller høyere)	LNFR/#MBA1	5	Ikke omtalt i utredningene. Leveområde for en rødlistet sopp (blodflekakorallsopp VU). Ikke fanget opp ved NiN-kartlegging. Etter NiN-metodikken tilsvarer dette (lågurtskog, edellauvtrær, rødlistearter) lågurtedellauvskog med kvalitet «moderat» eller høyere. Fleksibel del av planområdet (midlertidig anleggsområde).

Område	Delstrekn.	Nr. utredn	Naturtype DN-13	NiN-type	Navn i tilleggsutredning	Navn i database	Beskrivelse	Daa	Berøres ikke	Berøres	Kvalitet	Kommentar optimalisert løsning
Nygård vest		1		NINFP2410159851	Kartlagt i 2024	Kollen	Lågurteikeskog	2,9	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Nygård vest		1		NINFP2410159852	Kartlagt i 2024	Dalane	Låurteikeskog	2,8	X		lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Nygård vest		1		NINFP2410159858	Kartlagt i 2024	Dalane 2	Låurteikeskog	4,3	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Nygård N		1		NINFP2410160163	Kartlagt i 2024	Nygård2	Hul eik			X	Mod	Omkrets 2 m. Berøres ikke i optimalisert løsning
Nygård N		1		NINFP2410160158	Kartlagt i 2024	Nygård1	Lågurteikeskog	2,5	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Folemyra		2 11a		NINFP2210096310		Folemyra Nord 1 (øst)	Gammel furuskog med liggende dødved	8,9		X	Høy	20-50 % berøres av masselager, men inngrep konsentreres til areal inntil vei og planlagt næringsareal
Folemyra		2 11b		NINFP2210096317		Folemyra Nord (vest)	Gammel furuskog med stående dødved	14,3		X	Høy	<20 % berøres av masselager, men inngrep konsentreres til areal inntil vei og planlagt næringsareal
Folemyra		2 11c		NINFP2210096538		1	Gammel furuskog med stående dødved	4,7	X		Mod	Berøres ikke i optimalisert løsning
Folemyra		2 11d		NINFP2210096316		Skurvane Nord og nord 2	Gammel granskog med stående dødved	2,1	X		Mod	Berøres ikke i optimalisert løsning
Åsen		2 N12		NINFP2310139859		Åsen Nord1	Kalk og lågurtskog	23		X (i næringsareal)	Mod	Inngår i næringsareal og ny vei og går tapt
Åsen		2 N13		NINFP2310139856		Åsen Nord 2	Kalk og lågurtskog	4,7		X (i næringsareal)	Lav	Inngår i næringsareal og ny vei og går tapt
Fikkjebakke øst og sø		2 N14	BN00125236		Åsen Nord 2	Åsen SØ	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	51,4	(X)		Viktig	Berøres muligens marginalt i optimalisert løsning
Fikkjebakke øst og sø		2 N15	BN00125183		Åsen	Åsen	Rik edellauvskog	44,9	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Fikkjebakke øst og sø		2 N16	BN00125544		Tømmeråsen SV	SV	Rik edellauvskog	11,2	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Fikkjebakke øst og sø		2 N17	BN00125237		Langås SV	Langås NV	Rik sump og kildeskog	1		X	Lokalt viktig	Går tapt ifm. tilførselsvei
Fikkjebakke øst og sø		2 N18	BN00125236		Langås N	Langås NV	Rik barskog, lågurtfuruskog	1,3	X		Lokalt viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Fikkjebakke øst og sø		2		NINFP2410160885		Langås 2	Lågurt-eikeskog	3	(X)		Lav	Berøres marginalt av anleggsbeltet
Fikkjebakke øst og sø		2		NINFP2410160886		Langås 3	Gammel furuskog med stående dødved	1,6	(X)		Svært høy	Berøres marginalt av anleggsbeltet
Fikkjebakke øst og sø		2		NINFP2410160884		Langås 1	Lågurt-eikeskog	1		X	Lav	Ca 50 % (0,5 daa) berøres av tilførselsvei
Tangen (NV)		2 N19	BN00125174		Hegland N	Hegland N	Rik barskog, Lågurtgranskog	3		X	Lokalt viktig	>50 % berøres i optimalisert løsning
Tangen		2 N20	BN00125175		Hegland 2	Hegland 2	Lågurt-eikeskog	0,5	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Hegland		2 N21	BN00125238		Hegland NV	Hegland NV	Gammel lavlandsblandingsskog	33,4	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Tyvann		2 N22	BN00125170		Tyvannselva N (DN13) og Holtane 2 (NiN)	Tyvannselva N Øvre tyvann 1 m.fl	Gammel lavlandsblandingsskog Lågurteikeskog (slått sammen NiN og DN-13)	36,4		X	Viktig	<20 % berøres, derav ett daa lågurt-eikeskog (NiN) går tapt.
Tyvannselva		2 N23	BN00125169		Øvre Tyvann 1			23,5	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Tyvannselva		2 N24	BN00092837		Holtane 4	Holtane	Dam, gårdsdam	3,9		X	Lokalt viktig	Går tapt, men forsøkes restaurert /flyttet (se fagrapport Vann)
Tyvannselva		2 N25		NINFP1810028528	Holtane 3 og 4 er slått sammen	Holtane 4	Kalkrik alm, lind- og hasselskog	3,5		X	Lav	20-50 % går tapt i optimalisert løsning, men inngrep samles
Gjerdemyra		2 N26	BN00125207		Harestokkheia Ø	Ø	Lavlandsblandingsskog	21,2	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Tyvannselva		2 N27	BN00125161		NINFP1810029249	Bjønnås	Kalkrik alm-hasselskog(NiN) og rik boreal frisk lauvskog(DN-13) slått sammen	5	(X)		Lav	NiN-område på 1,6 daa berøres marginalt i nord
Tyvannselva		2 N28		NINFP180010029247	Gjerde 4	Gjerde 4	Kalkrik alm, lind- og hasselskog	2,7	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Tisjø-Ødegård		2 N29	BN00125242		Østerfoss	Østerfoss	Slåttemark	0,5		X	Lokalt viktig	Berøres marginalt i sør i optimalisert løsning
Tisjø-Ødegård		2 N30	BN00125243		NINFP1810029245	Østerfoss	Store gamle trær, spisslønn >2 m	0	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning

Tisjø-Ødegård	2 N31	BN00125158		Tisjø	Tisjø	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	20	(X)		Viktig	Berøres marginalt i nord i optimalisert løsning
Tisjø-Ødegård	2 N32		NINFP1810029239	Tisjøtjenna	Tisjøtjenna	Åpen fattig jordvannsmyr	11,4	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Tisjø-Ødegård	2 N33	BN00125216		Damkjerr N	Damkjerr N	Rik barskog, utforming lågurt furuskog	3,4		X	Lokalt viktig	Hele lokaliteten bygges ned
Tisjø-Ødegård	2 N34	BN00125156	NINFP1810032422 og 428.	Tisjø N	Tisjø N	Gammel lavlandsblandingsskog DN 13, to NiN typer	18,6		X	Viktig	20-50 % av arealet i Tisjøvn 3 på 1,7 daa lågurteikeskog og Tisjøvn. 4 på 1,6 daa med kalkrik ospeskog berøres i søndre del. Øvrig del ikke.
Tisjø-Ødegård	2 N35a.	BN00125245		Bjønnås Øst	Bjønnås Øst	Gammel fattig edellauvskog, gammel eikeskog	7,7	X		Moderat	Berøres marginalt i optimalisert løsning Myra ivaretas i optimalisert løsning da myra krysses med bru, kombineres med faunapassasje.
Tisjø-Ødegård	2 N35a.		NINFP1810032426	Bjønnås 3	Bjønnås 3	Kalkrik åpen jordvannsmyr	3,3	X		Moderat	
Tisjø-Ødegård	2 N35b.	BN00125245 og 246	NIN1810030633.	Bjønnås Øst m.flere	Bjønnås S mfl.	Rik edellauvskog, rasmark lindekskog (DN-13), kalkrik ospeskog (NiN) og gammel edellauvskog, gammel fattig edellauvskog (DN-13) slått sammen	9		X	Viktig	>50 % av arealet går tapt, hele NiN-området på 1,5 daa (lav kvalitet).
Ødegård	3 N36		NINFP1810032424	Bjønnås 4	Bjønnås 4	Kalkrik ospeskog	2,2		X	Lav	Bygges ned i optimalisert løsning
Ødegård	3 N37	BN00125247		Ødegård Ø	Ødegård Ø	Store gamle trær	0		X	Viktig	I østre kant av masselager. Trolig tapt.
Ødegård	3 N38		NINFP1810030670	Ødegård 2	Ødegård 2	Seminaturlig eng (VU)	20	X		Svært høy	Berøres ikke i optimalisert løsning
Ødegård	3 N39		NINFP1810030670	Ødegård 1	Ødegård 1	Seminaturlig eng (VU)	3,8	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Ødegård	3 N40	BN00125253		Ødegård N	Ødegård N	Lågurt-eikeskog	1,3		X	Lokalt viktig	Bygges ned i optimalisert løsning
Ødegård	3 N41		NINFP1810030910 og 912	Mastereidmyr	Mastereidmyrsk og Ødegård 4	Rik boreal frisk lauvskog og kalkrik myr og sumpskogsmark (NiN)	8,7		X	Lav	Lauvskog bygges ned, deler av Mastereidmyr planlegges restaurert, jfr. planbestemmelser.
Stegheia	3 N42		NINFP1810030909 og 429	Stegheia 3 og 4	Stegheia 3 og 4	Lågurt-eikeskog (NiN-øvre del) og rik boreal frisk lauvskog	33		X	Moderat	Naturtypen (NiN) inntil dagens vei med rik boreal frisk lauvskog blir nedbygd, lågurt-eikeskog i nord i stor grad bevart. Samlet < 20 % nedbygd.
Stegheia	3 N43		NIN1810030924	Stegheia 6	Stegheia 6	Seminaturlig mark, naturbeitemark	2,3	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N44		NINFP1810030925	Stegheia 5	Stegheia 5	Kalkrik alm, lind og hasselskog	2,2	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N45		NINFP1810032431	Stegheia 7	Stegheia 7	Kalkrik ospeskog	4,8	X		Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N46		NINFP1810032432	Stegheia 8	Stegheia 8	Lågurt-eikeskog	5,7	X		Svært høy	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N47		NINFP1810030871	Havfjell	Havfjell 7	Gammel furuskog	10,6	X		Moderat	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N48		NINFP1810030919	Stegheia 1	Stegheia 1	Gammel furuskog	18,3	X		Høy	Berøres ikke i optimalisert løsning
Stegheia	3 N49		NINFP1810030907	Vesterbekk 3	Vesterbekk 3	Kalkbarskog, grandominert	5,0	X		Moderat	<20 % av anleggsbeltet i sør
Stegheia	3 N50		NINFP1810030908	Vesterbekk 1	Vesterbekk 1	Rik boreal frisk lauvskog	4,5		X	Lav	<20 % av søndre del forringes
Vesterbekkilen	3		NINFP2410160162	Kartlagt i 2024	nord 1	Lågurtedellauvskog	0,9		X	Lav	>50 % inngår i anleggsbeltet
Vesterbekkilen	3		NINFP240160168	Kartlagt i 2024	nord 2	Lågurt eikeskog	1,4		X	Lav	>50 % inngår i anleggsbeltet
Vesterbekkilen	3		NINFP240160171	Kartlagt i 2024	Hestmyrtangen	Lågurt eikeskog	1		X	Lav	>50 % inngår i anleggsbeltet
Auråa øst	3 N51	BN00125250		Auråa Øst	Auråa Øst	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	5,5		X	Lokalt viktig	Hele arealet inngår i veilinja
Auråa øst	3 N52	BN00125210		Kløftekjerrheia sør	sør	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	3,7		X	Svært viktig	Hele arealet inngår i veilinja
Auråa øst	3 N53	BN00125249		Kløftekjerrheia SØ	SØ	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	0,7	X		Lokalt viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N54	BN00125212		Kløftekjerrheia	Kløftekjerrheia Ø	Gammel lavlandsblandingsskog, boreonemoral gran-blandingsskog Rik blandingsskog i lavlandet (feil i tilleggssutredning)	9,5	X		Lokalt viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N55	BN00068827		Bjordammen NV	Bjordammen NV	Store gamle trær, ask	21,4	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N56	BN00125132		Plassen	Plassen	Gammel granskog, gammel lavlandsblandingsskog	0		X	Lokalt viktig	Bygges ned i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N57	BN00125148		Skogen V	Skogen V	Rik edellauvskog, rasmark-lindeskog	14	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N58	BN00125130		Skogen	Skogen S	Gammel granskog, gammel lavlandsblandingsskog	13,6	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N59	BN00125135		Skogen V	Skogen V	Store gamle trær, spisslønn	8,1	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Auråa øst	3 N59	BN00125133		Skogen S	Skogen V		0	X		Svært viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning

Auråa øst	3		NINFP2410160160	Inngår i N51	Auråa 1	Lågurtedellauvskog	1,2		X	Lav	Inngår i N51 og blir nedbygd
Auråa øst	3		NINFP2410160165	Ikke omtalt	Auråa 2	Gammel furuskog med st. dødved	2,8		(X)	Høy	Inngår i anleggsbeltet i optimalisert løsning. Kan trolig ivaretas.
Auråa øst	3		NINFP2410160164	Inngår i N52	Auråa 3	Lågurt eikeskog	2,3		X	Høy	Inngår i N52 og blir nedbygd
Auråa sør for E18	3		NINFP2410160172	Inngår i myrdeponi	Kuhagen 2	Lågurt alm-lind-hasselskog	4,5	Myrdeponi	X	Lav	Inngår i anleggsbeltet og skal benyttes til etablering av torvdeponi
	3		NINFP2410160173	Inngår i myrdeponi	Kuhagen 1	Lågurt alm-lind-hasselskog	1,3	Myrdeponi	X	Lav	Inngår i området for myrdeponi
	3		NINFP2410160170	Kartlagt 2024	Sopelimtangen	Gammel furuskog med st. dødved	9,2		X	Høy	20-50 % av lokaliteten bygges ned i optimalisert løsning
	3		NINFP2410160158	Kartlagt 2024	Bjønnsprettheia	Lågurt eikeskog	2		X	Lav	>50 % blir nedbygd i optimalisert løsning
Stidalskilen Ø	3		NINFP2410160149	Kartlagt 2024	Huldalsstranda Nord 1	Gammel granskog med liggende dødved	4,2		X	Mod	Nedbygd av masselager
	3		NINFP2410160491	Kartlagt 2024	Huldalsstranda Nord 2	Lågurt-eikeskog	4,3		X	Lav	Nedbygd av masselager
	3		NINFP2410160492	Kartlagt 2024	Huldalsstranda Nord 5	Lågurt-eikeskog	1,2		X	Lav	Nedbygd av masselager
	3		NINFP2410160485	Kartlagt 2024	Huldalsstranda Nord 3	Lågurt-eikeskog	14,2		X	Mod	Inngår i anleggsbelte og masselager
	3		NINFP2410160186	Kartlagt 2024	Huldalsstranda Nord 4	Lågurtedellauvskog	1,9		X	Svært høy	Nedbygd av masselager
	3		NINFP2410160501	Kartlagt 2025	Hulldalstranda øst	Lågurtedellauvskog	1,6		X	Lav	Inngår i anleggsbeltet og delvis veilinje.
Plassen-Skogen	3 N60	BN00125135		Skogen S	Skogen S	Gammel granskog, gammel lavlandsgranskog	8,1	X		Viktig	Inngår i forkastet alternativ
Plassen-Skogen	3 N61	BN00125131		Plassen V	Plassen V	Gammel fattig lauvskog, gammel eikeskog	21	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3 N62		NINFP2410160496	Skogen 1	Skogen 2	Hul eik med omkrets 4,3 m	1		X	Høy	I veilinja. Transporteres til trekirkegård.
Plassen-Skogen	3 N63		NINFP2310118970	Skogen N	Skogen N	Seminaturlig mark, slåttemark	3,4	X		Moderat	Berøres ikke i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3 N64	BN00125134	NINFP2310118972	Skauheia NV	Skauheia NV	Gammel lågurtgranskog, inngår NiN-type i DN-13.	1,1 (Ni)	X		Moderat	Inngår i forkastet alternativ
Plassen-Skogen	3 N65	BN00125213		Kløftekjerrheia-Brentheia	Kløftekjerrheia - Brentheia	Gammel lavlandsblandingsskog, boreonemoral gran-blandingsskog	12	X		Viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3 N66		NINFP2310118967	Skogen N1	Skogen N1	Hule eiker	2 m dia	X		Mod	Nær veilinje. Ivaretatt i optimalisert løsning.
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160489		Plassen Vest 1	Hule Eiker	>3 m d		X	Lav	I produktiv skog. Transporteres til trekirkegård.
Plassen-Skogen	3	BN0012521			Plassen SV	Lågurt-eikeskog	6,7	(X)		Lokalt viktig	Inngår i veilinje
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160494		Plassen Vest 2	Lågurt-alm-lind-hasselskog	6		X	Mod	Inngår i anleggsbeltet i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160493		Plassen 2	Lågurtedellauvskog	4,8	(X)		Høy	Berøres marginalt i sør i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160490		Plassen 1	Frisk rik edellauvskog	1,4		X	Høy	Går tapt.
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160486		Plassen 3	Lågurt eikeskog	3		X	Lav	Inngår i anleggsbeltet. Bygges ned.
Plassen-Skogen			NINFP2410160499		Plassen vest 4	Lågurt-eikeskog	0,5		(X)	Lav	Inngår i anleggsbelte og inntil veilinje for traktorvei
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160497		Plassen Øst	Lågurt edellauvskog	3,9		X	Lav	>50 % inngår i anleggsbelte og veilinje
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160495		Plassen vest 3	Gammel furuskog med stående død ved	0,8	(X)		Svært høy	Grenser til anleggsbeltet for masselager
Plassen-Skogen	3		NINFP2410160497		Skogen1	Lågurt-alm-lind-hasselskog	2,7		X	Lav	>50 % av lokaliteten bygges ned i optimalisert løsning
Plassen-Skogen	3 N67	Nr. ikke brukt									

Plassen-Skogen	3 N68	BN00125142		Plassen NØ	Plassen NØ	Gammel boreal lauvskog, gammelt ospeholt	1,2	X	Lokalt viktig	Berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N69	BN00125139	Inngår 5 NiN-typer	Hansemyra	Hansemyra	Rik edellauvskog, lågurt-eik, inngår også 5 NiN-typer bl.a 2 hule eiker i skog	10	X	Svært høy	Forkastet alternativ	
Bakkevann	3 N70	BN00125137	Inngår 7-NiN-typer	Bakkevann Ø	Bakkevann Ø	furuskog	14,3	X	Svært høy	Forkastet alternativ	
Bakkevann	3 N71		NINFP2310118461	Bakkevann S	Bakkevann S	Engaktig sterkt endret fastmark	0,1	X	Lav	Forkastet alternativ	
Bakkevann	3 N72		NINFP2310118971	Skauheia N	Skauheia N	Lågurt-eikeskog (3.2 daa), inngår også hul eik i skog (Skauheia N1)	3,2	X	Lav	Forkastet alternativ	
Bakkevann	3 N73	BN00088486		Gongeelvas utløp	Gongeelvas utløp	Delta	19,7	(X)	Viktig	Berøres marginalt i nord i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N74	BN00088470		Gongelva	Gongelva	Viktig bekke drag, viktig gytebekk	30	(X)	Viktig	Kantsone i nord kan enkelte steder berøres marginalt i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N75		NINFP2310137602		Kåsene 2	Flomskogsmark	9,5	(X)	Høy	Kantsone berøres i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N76		NINFP2310137603	Kåsene SV	Kåsene 3	Rik svartorsumpskog	1,6	(X)	Lav	Inngår i anleggsbeltet, men berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N77	BN00088466	NINFP2310137315	Gongeveien	Gongeveien	Gammel eikeskog (DN-13), lågurt-eikeskog (NiN), flere hule eiker	27	X	Svært høy kva	Berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N78		NINFP2310118409	Seteren NØ	Seteren NØ	Lågurt-eikeskog	6,4	X	Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N79	BN00088483	NINFP241061111 og 1043	Sæteren Øst	Sæteren øst	Lågurt edellauvskog, lågurt eikeskog (inngår to små NiN-arealer)	47	X	Lav	Berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N80	BN00125150		Hangfangeråsen S	Hangfangeråsen S	Rik edellauvskog, lågurt-eikeskog	2,5	X	Lokalt viktig	Grenser inntil, men berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3 N81	BN00125149		Sæteren S	Sæteren S	Rik edellauvskog, lågurt eikeskog	0,8	X	Lokalt viktig	Grenser inntil, men berøres ikke i optimalisert løsning	
Bakkevann	3		NINFP2410161111		Bakke	Lågurt-edellauvskog	1,2	X	Lav	Grenser til N78 i sør. Berøres ikke.	
Bakkevann	3		NINFP2410161043		Seteren Vest	Lågurt-eikeskog	0,5	X	Lav	Grenser til N78 i sør. Berøres ikke.	
Bakkevann	3		NINFP2410161044		Seteren Øst	Lågurt-eikeskog	1,2		X	Lav	Bygges ned i optimalisert løsning
Bakkevann	3		NINFP2410161110		Kåsene	Hule Eiker	<2 m r	X	Høy	Ligger i ytterkant av anleggsbeltet til lokalvei. Bevares.	
Bakkevann	3		NINFP2310137315		Gongeveien 4	Lågurt-eikeskog med flere hule eiker	27,5	X	Svært høy	Berøres ikke i optimalisert løsning	